

บทที่ 4

การฟ้องคดีโดยเหยื่อตามกฎหมายไทย

ปัจจุบันหากเกิดกรณีผู้กระทำความผิดนำเรื่องราวข้อเท็จจริงในการกระทำไปเปิดเผยเพื่อแลกกับผลประโยชน์ตอบแทนในประเทศไทยเหยื่อหรือผู้เสียหายจากการกระทำ ไม่สามารถใช้ช่องทางในการฟ้องคดีเพื่อให้ศาลบังคับคดีต่อเงินผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากการเปิดเผยเรื่องราวการกระทำความผิดได้โดยตรง แต่ต้องใช้ช่องทางเยียวยาตามบทบัญญัติในการฟ้องคดีแพ่งลักษณะละเมิด ซึ่งผู้เขียนจะได้กล่าวถึงโดยการเปรียบเทียบกับกฎหมายสหรัฐอเมริกา จากที่กล่าวมาในบทที่ 3 ต่อไป

4.1 ลักษณะการฟ้องคดีขอให้มีการคุ้มครองผลประโยชน์ ซึ่งผู้กระทำความผิดได้รับการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิด การกระทำละเมิด สิทธิที่ถูกกระทบ ผู้กระทำ ผู้เสียหาย นโยบายของกฎหมาย มาตรการทางกฎหมายอาญา

1. การกระทำละเมิด ซึ่งกฎหมายให้ความคุ้มครองในกรณีการฟ้องให้มีการคุ้มครองผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำ เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาและมีการนำเอาข้อเท็จจริงจากการกระทำความผิดไปเปิดเผยอีกครั้งหนึ่ง มีลักษณะการกระทำละเมิดที่แยกจากกันเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ก. การกระทำความผิดอาญา

ข. การนำข้อเท็จจริงไปเปิดเผย

ก. การกระทำความผิดอาญาในครั้งแรก ซึ่งเหยื่อหรือผู้เสียหายจากการกระทำ เป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิโดยตรงต่อตนเอง และมีสิทธิฟ้องผู้กระทำความผิดให้รับผิดชอบต่อตนเองเป็นคดีละเมิดได้ในความเสียหายที่ได้รับการละเมิดดังกล่าว ซึ่งตามกฎหมายไทยผู้เสียหายจากการละเมิดสามารถใช้ช่องทางในการเยียวยาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่า ผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

ในตัวอย่างมาตรา 420 มีข้อความว่า “ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ฯลฯ” คำว่า ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ และทรัพย์สินเหล่านี้พอเห็นได้เพราะมีกฎหมายคุ้มครอง เช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ถึง 308 และมาตรา 309 ถึง 321 เป็นต้น ทั้งยังมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1337 คุ้มครองในเรื่องอนามัย มาตรา 1336 คุ้มครองในเรื่องทรัพย์สินต่างหากจากประมวลกฎหมายอาญาไว้อีก มาตรา 1336 บัญญัติว่า “ภายในบังคับแห่งกฎหมายเจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งยังมีสิทธิติดตามเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย¹”

แต่คำว่า “สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 420 ต้องเป็นสิทธิที่มีตามกฎหมาย คือ สิทธิที่มีกฎหมายรับรองคุ้มครองใครทำให้เสียหายแก่สิทธิเช่นนี้เป็นการผิดกฎหมายเหมือนกันหมด เพราะสิทธิที่มีอยู่ตามกฎหมายบังคับแก่บุคคลได้ทั่วไป ไม่จำกัดเฉพาะคู่สัญญาดังสิทธิที่เกิดจากนิติกรรมคำว่า ชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินก็เป็นสิทธิที่มีอยู่ตามกฎหมายนั่นเองเพราะมีกฎหมายคุ้มครองมิให้ กระทำอันตรายบุคคลอื่น จึงมีหน้าที่ต้องเคารพไม่ล่วงสิทธิของเขา

ศาลฎีกาได้อธิบายคำว่า สิทธิตามมาตรา 420 ไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 124/2487 “พูดถึงสิทธิหากจะกล่าวโดยย่อและรวบรัดแล้วว่าบุคคลอื่นต้องมีหน้าที่เคารพหรือไม่ ถ้าบุคคลอื่นมีหน้าที่ต้องเคารพประโยชน์นั้นก็เป็สิทธิ กล่าวคือได้รับการรับรองและคุ้มครองของกฎหมาย ในกฎหมายของเรามีบัญญัติการลงโทษกรณีฝ่าไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 339 (2) (ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393) ฉะนั้นจึงต้องถือว่ากฎหมายของเรารับรองว่า บุคคลมีสิทธิที่จะไม่ให้ใครมาด่าและให้ความคุ้มครองไว้สำหรับการนั้น ฉะนั้นการที่จำเลยด่าโจทก์ จึงเป็นการกระทำที่เสียหายต่อสิทธิของโจทก์ แม้จะมีมาตรา 423 บัญญัติถึงเรื่องพูดอันเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่นไว้ แต่ก็ไม่หมายความว่า การละเมิดจะมีได้เฉพาะดังบัญญัติไว้ในมาตรา 423 การที่จำเลยด่าโจทก์นั้นเป็นการกระทำต่อโจทก์ เป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420”

¹พจน์ ปุษาปาคม, คำบรรยายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด. พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2523), หน้า 4-5.

พิจารณาการกระทำความผิดอาญา อันเป็นการละเมิดตามที่กฎหมายให้ ความคุ้มครองนั้น ตามกฎหมายมลรัฐนิวเจอร์ซีย์มาตรา 632 a อนุ 1 กำหนดความหมายของคำ ว่าอาชญากรรมว่า หมายถึงการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงใดๆ ก็ตาม ที่มีโทษตามกฎหมาย (any felony defined in the penal law) เช่น ฆาตกรรม, ปล้นโดยมีอาวุธ, ช่มชู้ ฯลฯ

ส่วนกฎหมายมลรัฐฟลอริดา ซึ่งมีรูปแบบในการสร้างสิทธิยึดหน่วงพิเศษต่อ ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากการกระทำผิดนั้น ได้กำหนดนิยามการกระทำของ บุคคลซึ่งจะถูกยึดผลประโยชน์จากการกระทำว่า ต้องเป็นบุคคลที่ถูกตัดสินลงโทษในกรณีกระทำ ความผิดอาญารุนแรง ซึ่งตามมาตรา 944.512 อนุ (1) ใช้คำว่า a convicted felon

ดังนั้น กรณีดังกล่าวว่าการกระทำละเมิดกฎหมายอาญาอันเป็นฐานซึ่งกฎหมาย นำมาใช้ในการกำหนดให้เหยื่อหรือผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีคือ การกระทำละเมิดกฎหมายอาญาร้าย แรง (serious crimes) และกระทบถึงสิทธิในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินนั่นเอง ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปใน เรื่องสิทธิที่ถูกระทบ ข้อ (2)

ข. การนำข้อเท็จจริงจากการกระทำไปเปิดเผย หากพิจารณาตามหลักกฎหมาย ละเมิดที่มีอยู่การกระทำในครั้งแรกซึ่งผู้กระทำความผิดกระทำต่อเหยื่อ ถือเป็นการกระทำที่ละเมิด โดยตรงต่อเหยื่อ ตามหลักในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด มาตรา 420 แต่ กระบวนการหลังจากนั้นคือ การที่ผู้กระทำความผิดนำเรื่องราวการกระทำไปเปิดเผยนั้นแยกต่าง หากจากการกระทำครั้งแรกไม่ถือเป็นผลโดยตรง (direct result) จากการกระทำในครั้งแรกจึงไม่ เป็นละเมิดแต่อย่างใด

แต่กรณีที่หากข้อเท็จจริง ซึ่งผู้กระทำความผิดนำไปเปิดเผยในภายหลังมี ลักษณะข้อความที่เป็นการใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่ 3 ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 หรือใส่ความผู้ตายต่อบุคคลที่ 3 ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 327 การกระทำดังกล่าว ก็ถือว่าเป็นการละเมิดต่อสิทธิของเหยื่ออย่างหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดสิทธิแก่เหยื่อหรือผู้เสียหายในการ ฟ้องคดีละเมิดเรียกค่าเสียหายได้โดยตรงโดยไม่สัมพันธ์กับการกระทำละเมิดครั้งแรกแต่อย่างใด

ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากหลักกฎหมาย นิวเจอร์ซีย์ ซึ่งเป็นแม่แบบให้มลรัฐอื่น ออกกฎหมายตามมาจากบทที่ 3 การกระทำละเมิดซึ่งกฎหมายมุ่งคุ้มครองให้เหยื่อมีสิทธิคือการ กระทำการละเมิดกฎหมายอาญาที่มีโทษรุนแรงในครั้งแรก และต่อมามีการนำเรื่องราวการกระทำ

ความผิดไปเปิดเผยเพื่อแลกกับผลประโยชน์ ผลประโยชน์ดังกล่าวควรตกได้แก่ ผู้ที่มีความชอบธรรม คือ เหยื่อนั่นเอง เนื่องจากมุมมองในแนวทางเหยื่อวิทยาผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหายมีความสัมพันธ์พิเศษต่อกัน

2. สิทธิที่ถูกกระทบ การฟ้องคดีให้มีการคุ้มครองผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำพิจารณาจากรูปแบบของมาตรา 632 a ของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์และมาตรา 944.512 ของมลรัฐฟลอริดา กล่าวได้ว่า ผู้ร่างกฎหมายนี้มองว่าสิทธิของเหยื่อหรือผู้เสียหายที่ถูกกระทบคือ สิทธิในชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน เป็นหลัก เนื่องจากตามมาตรา 632-a อนุมาตรา 1. (a) ได้ให้คำนิยามความหมายของคำว่า “อาชญากรรม” หมายถึง การกระทำความผิดอาญาร้ายแรงตามกฎหมายที่มีโทษอาญาหรือตามกฎหมายอื่นของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์” หลังจากนั้นกลไกทางกฎหมายจึงบังคับต่อไปว่า ผลประโยชน์จากการกระทำความผิดตกเป็นของเหยื่อ โดยให้คำนิยามความหมายไว้ใน อนุ 1 (b) ว่า คือ (I) ทรัพย์สินหรือรายได้ที่ได้รับเป็นค่าจ้าง อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดอาญา ซึ่งจำเลยถูกลงโทษ (II) ทรัพย์สินหรือรายได้ที่ได้รับหรือเกิดขึ้นจากการขายหรือจากการแลกเปลี่ยน หรือสิ่งของที่ได้รับเนื่องมาจากการก่ออาชญากรรม

ดังนั้น เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “อาชญากรรม” ตามมาตรา 632-a มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ที่ระบุว่า “any felony defined in penal law” สิทธิดังกล่าวหมายถึง สิทธิในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินเช่นเดียวกับกฎหมายของมลรัฐฟลอริดาซึ่งระบุให้มีการยึดเงินได้จากผู้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง ซึ่งถูกตัดสินลงโทษตามมาตรา 944.512 อนุ (1) ซึ่งใช้คำว่า “a convicted felon or a person on her or his behalf”

ระดับฐานความผิดที่ผู้กระทำความผิด จะต้องถูกยึดผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดเผยเรื่องราวในการกระทำของมลรัฐฟลอริดาเหมือนกับมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ จึงกล่าวได้ว่า สิทธิของเหยื่อหรือผู้เสียหายที่ฝ่ายนิติบัญญัติของมลรัฐฟลอริดาเล็งเห็นว่า ถูกกระทบ คือ สิทธิในชีวิตร่างกาย และทรัพย์สินเช่นกัน

สิทธิในเกียรติยศชื่อเสียง การกระทำซึ่งถือว่าเป็นการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดเพื่อแลกกับผลประโยชน์ตอบแทน ในบางครั้งหากข้อความดังกล่าวมีการใส่ความผู้เสียหายหรือเหยื่อ ซึ่งทำให้เหยื่อเสื่อมเสียเกียรติยศ ชื่อเสียงพิจารณาจากบทบัญญัติ ม.632-a แห่งมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ และ ม. 944.512 แห่งมลรัฐฟลอริดามีได้ให้ความคุ้มครองถึงแต่อย่างใด เนื่องจากกลไกทางกฎหมายมองถึงสิทธิในการกระทำอันแรก ซึ่งเหยื่อหรือผู้เสียหายถูกกระทบเป็นหลัก

โดยกำหนดระดับฐานความผิดที่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้เสียหายหรือเหยื่อคือ การกระทำความผิดอาญาชั้นร้ายแรง (Felony) เพียงเท่านั้น ดังนั้น ถึงแม้ผู้เสียหายจะได้รับความเสียหายในชื่อเสียงเกียรติยศ แต่ต้องแยกไปฟ้องเป็นคดีฐานละเมิดต่างหากออกไป

3. ผู้กระทำ การพิจารณาประเด็นผู้กระทำ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องนำเงินได้หรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเปิดเผยข้อเท็จจริงมาชำระให้แก่เหยื่อ แยกพิจารณาเป็น 2 กรณีคือ

ก. ผู้กระทำความผิดอาญา

ข. ผู้เปิดเผยข้อเท็จจริง

ก. ผู้กระทำความผิดอาญา

กฎหมายมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ มาตรา 632-a กำหนดนิยามความหมายของผลประโยชน์จากการกระทำความผิดอาญา ซึ่งต้องนำมาฝากไว้กับคณะกรรมการเหยื่ออาชญากรรม และมีการกำหนดนิยามความหมายของอาชญากรรมไว้ว่า หมายถึง การกระทำความผิดอาญาชั้นรุนแรงตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่มีโทษทางอาญาของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ (any felony defined in the penal law) ดังนั้น กลไกการบังคับใช้ของกฎหมายต่อผู้กระทำในกรณีการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำเพื่อแลกกับผลประโยชน์ บทบัญญัติ 632-a บังคับต่อ "ผู้กระทำความผิดอาญาชั้นรุนแรง" เท่านั้น

กฎหมายมลรัฐฟลอริดา มาตรา 944.512 กฎหมายมลรัฐฟลอริดาเป็นรูปแบบการกำหนดสิทธิยึดเหนี่ยววงล่วงหน้าต่อเงินได้ ซึ่งกำหนดว่า บุคคลที่จะถูกยึดเงินดังกล่าวว่าเป็นบุคคลผู้กระทำความผิด (convicted felon) หรือรับไว้แทนผู้กระทำความผิด ดังนั้น เมื่อพิจารณาความหมายที่บทบัญญัติดังกล่าวมุ่งประสงค์ยึดเงินผลประโยชน์ คือ ผู้กระทำความผิดอาญาชั้นรุนแรง

ข. ผู้เปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำ การพิจารณาแนวทางการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำ ซึ่งกลไกทางกฎหมายส่งผลกระทบโดยพิจารณาประเด็นผู้เปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำ แยกเป็นประเภทได้ดังนี้

(1) ผู้เปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดโดยความร่วมมือให้ข้อมูลจากผู้กระทำความผิดและได้ไปซึ่งผลประโยชน์จากการเผยแพร่

(2) ผู้เปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดโดยข้อมูล ซึ่งผู้เปิดเผยมีอยู่เองและไม่ได้ไปซึ่งผลประโยชน์จากการเปิดเผยเรื่องราวดังกล่าว

(3) ผู้เปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดโดยข้อมูล ซึ่งผู้เปิดเผยมีอยู่เอง เช่นเดียวกับข้อ (2) แต่กรณีนี้ผู้เปิดเผยได้ไปซึ่งผลประโยชน์จากการเปิดเผยเรื่องราวดังกล่าว

กฎหมายมลรัฐนิวยอร์ก ม.632-a ไม่ถือว่า บุคคลซึ่งเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดโดยความร่วมมือจากผู้กระทำความผิด และได้ผลประโยชน์จากการเปิดเผยเป็นบุคคล ซึ่งเงินได้ หรือผลประโยชน์ที่ได้รับจะต้องนำมาฝากไว้กับคณะกรรมการเหนืออาชญากรรมแต่อย่างใด เนื่องจากมิใช่บุคคลผู้ซึ่งกระทำความผิดอาญาร้ายแรง แต่กำหนดให้ต้องทำการแจ้งให้คณะกรรมการเหนืออาชญากรรมถึงการติดต่อเข้าทำสัญญาระหว่างผู้เผยแพร่เรื่องราวกับผู้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงและนำเงินที่จะต้องจ่ายเพื่อเป็นผลประโยชน์ตอบแทนจากการเล่าเรื่องดังกล่าวมาฝากไว้แก่คณะกรรมการเหนือ

ประเด็นการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิด โดยผู้เปิดเผยมิใช่ผู้กระทำความผิด แต่ได้ข้อมูลมาจากฐานข้อมูลส่วนตัว เช่น จำนวนการสอบสวนซึ่งผู้เปิดเผยเป็นพนักงานสอบสวนพิจารณา รวมทั้งกรณี (2), (3) กฎหมายไม่ถือว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงและจะต้องนำผลประโยชน์ดังกล่าวมาฝากไว้กับคณะกรรมการเหนือเพื่อนำไปขายให้แก่เหยื่อผู้เสียหายจากการกระทำความผิดแต่อย่างใด

กฎหมายมลรัฐฟลอริดา ม.944.512 บุคคลผู้เปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำตามกรณี (1) ตามกฎหมายฟลอริดาไม่ถือว่าเป็นบุคคลผู้กระทำความผิดซึ่งเงินที่ได้รับจากการเปิดเผยต้องนำมาฝากไว้ในกองทุนหลักทรัพย์หมุนเวียนกลาง (Revolving Escrow Trust Fund) แต่อย่างใด แต่ยังคงมีหน้าที่ต้องนำเงินผลประโยชน์ ซึ่งจะจ่ายเป็นประโยชน์แก่จำเลยมาฝากไว้กับกระทรวงยุติธรรมเพื่อนำไปชำระให้แก่เหยื่อโดยตรงจากการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง 25%, ญาติของผู้กระทำความผิด 25 %, ส่วนที่เหลือนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและค่าจองจำผู้กระทำความผิด

การเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดโดยผู้เปิดเผยมิใช่ผู้กระทำความผิดตามกรณี (2), (3) กฎหมายฟลอริดาไม่สามารถยึดผลประโยชน์ดังกล่าวได้ เพราะเงื่อนไขในการยึดเงินซึ่งจ่ายเป็นค่านายหน้า, ค่าลิขสิทธิ์จากการเปิดเผยกฎหมายกำหนดยึดเงินได้ที่จะจ่ายแก่ผู้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงหรือผู้แทนเท่านั้น (convicted felon or person on her or his behalf) กรณีดังกล่าวจึงไม่ถือว่า ผู้เปิดเผยเป็นผู้กระทำความผิดซึ่งจะต้องถูกยึดเงินผลประโยชน์ซึ่งได้จากการเปิดเผยแต่อย่างใด

4. ผู้เสียหาย ประเด็นการกำหนดตัวบุคคลผู้ซึ่งมีสิทธิในผลประโยชน์ที่ผู้กระทำ

ความผิดได้รับการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดของกฎหมายสหรัฐอเมริกาแยก
พิจารณาดังนี้

ก. ผู้ถูกระทำความผิดอาญาหรือเหยื่อ

ข. ผู้เสียหายจากการเปิดเผยข้อมูล

ค. ผู้ถูกระทำความผิดอาญาหรือเหยื่ออาชญากรรม

กฎหมายมลรัฐนิวยอร์ก ม.632-a अनु 1 (c) กำหนดความหมายอาชญากรรมไว้ว่า (I) ผู้เสียหายจากการกระทำความผิด; (II) ผู้แทนของเหยื่ออาชญากรรมตามที่กำหนดไว้ในอนุมาตรา (6) ของมาตรา 621 (III) ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 621 ; (IV) คณะกรรมการเหยื่ออาชญากรรมหรือหน่วยงานของรัฐบาลอื่นใดซึ่งได้รับคำร้องให้จัดให้มีการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินหรือใช้ค่าทดแทนแก่เหยื่อ"

พิจารณารายละเอียด บทบัญญัติ มาตรา 621 บัญญัติว่า

ม.621 अनु.5 "ผู้เสียหาย" หมายถึง (a) บุคคลผู้ซึ่งได้รับความทุกข์ทรมานจากการบาดเจ็บแก่กายอันเป็นผลโดยตรง เนื่องมาจากการกระทำความผิดอาญา ; (b) บุคคลผู้ซึ่งตกเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญาต่างๆ ดังนี้ (1) ถูกคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมายซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญาขั้นรุนแรงระดับต้น ตามมาตรา 135.10 ของกฎหมายอาญา (2) การลักพาตัวซึ่งกฎหมายบัญญัติว่า การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญาขั้นรองซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 135.25 ของกฎหมายอาญา (3) การลักพาตัวซึ่งกฎหมายบัญญัติว่า การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดอาญาขั้นต้นซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 135.25"

อนุมาตรา 6 "ผู้แทน" หมายถึง บุคคลใดก็ตามซึ่งทำหน้าที่หรืออยู่ในฐานะที่เป็นผู้แทนของบุคคลอื่น ทั้งนี้ให้รวมถึงตัวแทน, ผู้ได้รับมอบหมาย, ทนายความ, ผู้ปกครอง, คณะกรรมการ, ผู้รักษาทรัพย์, ผู้มีส่วนได้เสีย, ผู้ดูแลทรัพย์, ผู้จัดการมรดก, ทายาทของบุคคลอื่นๆ ผู้ปกครองของผู้เยาว์หรือตัวแทนอื่นใดที่ทำหน้าที่ดังกล่าว

อนุมาตรา 7 "ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน" หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งมิใช่เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายแต่กระทำการโดยเชื่อสุจริตใจว่า (a) การกระทำดังกล่าวทำลงไปเพื่อเป็นการจับกุมบุคคลผู้ซึ่งกระทำความผิดอาญาซึ่งหน้าหรือเป็นบุคคลซึ่งตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง, (b)กระทำการลงไปเพื่อช่วยป้องกันอาชญากรรม หรือกระทำการลงไปเพื่อป้องกันการพยายามการกระทำผิดอาญาที่กำลังจะเกิดขึ้น, หรือ (c) กระทำการอันเป็นการช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการจับกุม

จากบทบัญญัติ มาตรา 632-a แห่งมลรัฐนิวยอร์ก ซึ่งกำหนดให้ผลประโยชน์จากการกระทำความผิดอาญาต้องตก ได้แก่ เหี้ยออาชญากรรมผู้ซึ่งหากพิจารณาตาม ม.632-a อนุ (1) ข้อ (c) สรุปความหมายของเหี้ยออาชญากรรมซึ่งมีสิทธิได้ดังนี้

- (1) ผู้เสียหายจากการกระทำความผิด
- (2) ผู้แทนหรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้เสียหาย
- (3) ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน

โดยผู้เสียหายดังกล่าวทั้งหมด จะต้องเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงตามกฎหมายอาญา (Felony) เนื่องจากผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิดนั้นกฎหมายบัญญัติเฉพาะว่าต้องมาจากการกระทำความผิดอาญาในขอบเขตของมาตรา 632-a เท่านั้น ซึ่งไม่รวมถึงการกระทำความผิดอาญาที่เป็นความผิดเล็กน้อย (Misdemeanour)

ข. ผู้เสียหายจากการเปิดเผยข้อมูล การเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำและทำให้ผู้กระทำความผิดได้ไปซึ่งผลประโยชน์จากการเปิดเผย และหากกรณีข้อมูลดังกล่าวมีการกล่าวพาดพิงไปถึงบุคคลอื่นซึ่งมิใช่เป็นเหยื่อในคดีอาญาการกระทำดังกล่าว ตามกฎหมายมลรัฐนิวยอร์ก ม.632-a ไม่สามารถที่จะยึดเงินได้ที่ผู้กระทำความผิดได้รับไปได้เลย เนื่องจากกฎหมายอนุญาตให้ยึดเงินได้ซึ่งผู้กระทำความผิดได้รับมาจากผลประโยชน์จากการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง (Felony) เท่านั้น ในกรณีที่มีผู้เสียหายจากการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวผู้เสียหายกับผู้เปิดเผยมีความสัมพันธ์กันทางบุคคลสิทธิเท่านั้น กลไกทางกฎหมายต้องฟ้องเป็นคดีละเมิดหากต้องการได้รับการชดใช้ค่าเสียหาย

มลรัฐฟลอริดา ม. 944.512 (1) กำหนดว่า สิทธิยึดหนึ่งในลำดับแรกสุดต่อเงินได้, ค่านายหน้า, ค่าลิขสิทธิ์, หรือสิ่งมีค่าอื่นใดซึ่งจ่ายให้แก่บุคคลผู้กระทำความผิดอาญารุนแรงหรือบุคคลอื่นใดที่ทำหน้าที่แทนบุคคลดังกล่าว”

นอกจากนี้ในอนุ (2) ยังกำหนดหลักเกณฑ์ต่อไปอีกว่า ให้นำเงินที่ยึดไว้โดยสิทธิยึดหนึ่งแบ่งให้แก่บุคคลต่างๆ ตามส่วนดังนี้

(1) 25 % ให้แก่ญาติของผู้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงหากไม่มีญาติให้นำไปเก็บไว้กองทุนทดแทนเหยื่ออาชญากรรมเพื่อนำไปชำระให้แก่เหยื่อรายอื่น

(2) 25 % สำรองแก่เหยื่ออาชญากรรมหรือญาติของเหยื่อ โดยจ่ายตามจำนวนความเสียหายซึ่งศาลตัดสินให้จ่าย หากศาลตัดสินให้น้อยกว่าจำนวน 25 % หรือกรณีที่หาเหยื่อหรือผู้แทนไม่พบให้นำเงินดังกล่าวมาฝากไว้กับกองทุนทดแทนเหยื่ออาชญากรรม เพื่อนำไปชำระแก่เหยื่อทั่วไปรายอื่น

(3) ส่วนที่เหลือนำมาชำระเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี และการจับกุมคุมขังหากยังมีส่วนเหลืออีกให้นำไปฝากไว้กับคณะกรรมการเยื่ออาชญากรรม เพื่อนำไปชำระให้เยื่อทั่วไปรายอื่น

พิจารณาบทบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกระทำความผิดอาญาหรือเยื่อโดยหลักคือ บุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง มีสิทธิในผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำนอกจากนี้ฝ่ายนิติบัญญัติของมลรัฐฟลอริดาพิจารณาว่า ญาติของผู้กระทำผิดและผู้เสียหายอาชญากรรมคือเยื่อในทางอ้อมและได้รับผลกระทบจากการกระทำผิดด้วย จึงให้ความคุ้มครองให้เป็นผู้มีสิทธิต่อเงินได้ ซึ่งผู้กระทำผิดได้รับจากการเปิดเผยข้อเท็จจริงด้วยเช่นกัน

ผู้เสียหายจากการเปิดเผยข้อมูล กรณีกฎหมายมลรัฐฟลอริดา ม.944.512 ซึ่งบัญญัติบุคคลผู้มีสิทธิในเงินได้ ที่ได้รับจากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำผิดอาญาขั้นรุนแรงและจำนวนเงินที่จะชำระกำหนดโดยศาลซึ่งพิจารณาคดีแพ่งลักษณะละเมิดในการกระทำผิดอาญาครั้งแรก จึงไม่ครอบคลุมถึงบุคคลผู้ซึ่งได้รับผลเสียหายจากข้อมูลที่เปิดเผยในภายหลังแต่อย่างใด

5.นโยบายกฎหมายสิทธิของเยื่ออาชญากรรมในผลประโยชน์ที่ผู้กระทำผิดได้รับจากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำ

กฎหมายมุ่งคุ้มครองให้เยื่อ หรือผู้เสียหายในคดีอาญาได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำผิดโดยตรงก่อนที่ผู้กระทำผิดจะมีสิทธิในผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือมุ่งป้องกันมิให้ผู้กระทำผิดได้ไปซึ่งผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงจากการกระทำผิด สามารถพิจารณาจากบทบัญญัติของมลรัฐนิวยอร์กและมลรัฐฟลอริดาตามแนวทางดังนี้

(1) กฎหมายกำหนดให้เยื่อจากการกระทำโดยตรงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำในขณะที่ยังมีสิทธิในการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากทรัพย์สินอื่นของผู้กระทำผิดในคดีละเมิดอยู่ด้วยหรือไม่

(2) บทบัญญัติดังกล่าวมีลักษณะส่งเสริมไม่ให้มีการแสดงออกโดยทางอ้อมจนผู้กระทำผิดเลือกที่จะไม่แสดงออกหรือไม่และทำให้เยื่อไม่ได้รับค่าทดแทนในที่สุด

กฎหมายมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ มาตรา 632-a กำหนดหลักเกณฑ์โดยให้นิยามความหมายของผลประโยชน์จากการกระทำความผิด (Profit from crimes) ว่าเป็นผลประโยชน์จากการกระทำความผิดอาญาขั้นรุนแรง (Felony) เท่านั้นที่จะต้องถูกนำมาฝากไว้กับบัญชีของคณะกรรมการเหยื่ออาชญากรรม เพื่อเปิดโอกาสให้เหยื่อหรือผู้เสียหายในคดีอาญาโดยตรงฟ้องคดีแพ่งฐานละเมิด และหากได้รับการตัดสินให้ชนะคดีเงินได้ดังกล่าวต้องตกได้แก่เหยื่อจากการกระทำความผิดอาญาขั้นรุนแรงแต่ผู้เดียว เหตุผลซึ่งสนับสนุนแนวนโยบายกฎหมายของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ในด้านการชดเชยความเสียหายคือ บทบัญญัติ มาตรา 632-a เดิมกำหนดให้เงินได้ซึ่งผู้กระทำความผิดได้รับจากการเล่าเรื่องราวการกระทำความผิดและถูกลงโทษต้องตกได้แก่เหยื่อหรือผู้เสียหายแต่เพียงผู้เดียว แต่ในขณะเดียวกันเหยื่อหรือผู้เสียหายยังคงไว้ซึ่งสิทธิที่ในการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนในคดีละเมิดอยู่เช่นเดิม ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ศาลสูงสหรัฐในคดีระหว่าง Simon & Schuster vs. Board of Crime Victim พิจารณาว่า บทบัญญัติเดิมขัดกับรัฐธรรมนูญ เพราะมีลักษณะเป็นการป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดแสดงออกโดยการสื่อความหมายซึ่งถือว่า ขัดกับผลประโยชน์ของรัฐในการคุ้มครองเหยื่อให้ได้รับค่าทดแทนและยังเป็นการลดรอนสิทธิเสรีภาพในการพูดของผู้กระทำความผิดโดยทางอ้อมอย่างหนึ่ง ซึ่งเมื่อนำมาซึ่งน้ำหนักแล้วบทบัญญัติ 632-a เดิมถือว่า ขัดต่อหลักเสรีภาพในการแสดงออกโดยการสื่อสาร

ภายในปีเดียวกัน มลรัฐนิวเจอร์ซีย์จึงออกบทบัญญัติ 632-a ใหม่ให้เป็นไปตามที่ศาลสูงแนะนำโดยกำหนดไว้ใน 632-a อนุ 6 ข้อ (b) ให้ผู้เสียหายซึ่งฟ้องคดีทำการเลือกว่าจะใช้สิทธิอันใดแทน ระหว่างสิทธิที่ถูกกระทบในเบื้องต้นคือ การฟ้องบังคับตามคดีละเมิดหรือต้องการบังคับจากผลประโยชน์ ซึ่งคณะกรรมการเหยื่อฝากไว้ในบัญชี บทบัญญัติดังกล่าวมีส่วนส่งเสริมให้มีการพูด และเหยื่อได้รับการชดเชยมากขึ้นโดยหากผู้กระทำความผิดเห็นว่า ตนเองยังคงมีสิทธิในผลประโยชน์จากการเปิดเผย จึงทำการเล่าเรื่องและเหยื่อก็ยังคงได้รับค่าชดเชยอยู่เช่นเดิมซึ่งต่างกับบทบัญญัติเดิม ซึ่งกฎหมายมุ่งยึดผลประโยชน์ทั้งหมด โดยไม่คืนแก่ผู้กระทำความผิดและเหยื่อยังคงมีสิทธิในการฟ้องคดีละเมิดอยู่เช่นเดิม ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่พูดแสดงออก

กฎหมายมลรัฐฟลอริดา มาตรา 944.512 เป็นรูปแบบการกำหนดสิทธิยึดเหนี่ยว ซึ่งมีต่อผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดอาญาขั้นรุนแรง (convicted felon) หลักเกณฑ์ของมลรัฐฟลอริดามีนโยบายที่มุ่งชดเชยแก่เหยื่ออาชญากรรมโดยตรงจากการกระทำความผิดโดยกำหนดให้ผู้เสียหายหรือเหยื่อโดยตรงมีสิทธิยึดเหนี่ยวจำนวน 25% ต่อเงินผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำ นอกจากนี้ฝ่ายนิติบัญญัติมลรัฐฟลอริดายังเล็งเห็นต่อไปอีกว่า ญาติของผู้กระทำความผิดถือเป็นผู้เสียหาย

หรือเหยื่อโดยทางอ้อม ซึ่งต้องสูญเสียสมาชิกในครอบครัวในการช่วยทำมาหาเลี้ยงเช่นเดียวกับรัฐ ซึ่งต้องนำเงินภาษีอากรมาใช้ในการฟ้องร้องดำเนินคดี คู่แข่ง ผู้กระทำความผิดกฎหมายจึงกำหนดให้เงินจำนวนอีก 25 % ตกได้แก่ญาติของผู้กระทำความผิดและอีก 50 % ตกได้แก่มลรัฐ โดยนำมาฝากไว้ในกองทุนหมุนเวียนกลาง กรมกฎหมาย และหากเงินจำนวน 25 % ของผู้กระทำความผิดซึ่งต่อมาศาลพิพากษาให้ชำระเป็นค่าเสียหายในคดีละเมิดน้อยกว่าจำนวนดังกล่าวส่วนที่เหลือนำกลับเข้าไปสู่กองทุนเหยื่ออาชญากรรมเพื่อนำไปชดเชยแก่เหยื่อในกรณีอื่นโดยรูปแบบรัฐสวัสดิการ

พิจารณาบทบัญญัติ 944.512 มลรัฐฟลอริดา ถือว่ามีส่วนเสริมให้มีการพูดแสดงออกและเหยื่อได้รับการชดเชยอย่างเต็มที่ เนื่องจากมีการกันเงินจำนวน 25 % ไว้ให้แก่ญาติ ผู้กระทำความผิดทำให้ผู้กระทำความผิดมีความพอใจในการที่จะสื่อสารทางหนึ่งและกฎหมายยังคงมองไกลไปถึงรัฐ ซึ่งได้รับผลกระทบทางอ้อมด้วยเช่นกัน

6. มาตรการทางอาญา

การคุ้มครองสิทธิของเหยื่อหรือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง (Felony) ให้ได้รับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำความผิด โดยรูปแบบคณะกรรมการเหยื่ออาชญากรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการบังคับใช้กฎหมายได้ครอบคลุมทั้งหมด เนื่องจากรัฐมองว่าอาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งของสังคมอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งในกรณีที่เป็นอาชญากรรมที่มีผู้รับบาปเคราะห์หรือเหยื่อ และสามารถหาบุคคลผู้กระทำความผิดมารับผิดชดเชยค่าเสียหายได้ บุคคลผู้กระทำความผิดควรเป็นผู้รับผิดชอบจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม

แต่เนื่องจากรูปแบบการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดอาญา การฟ้องคดีละเมิดไม่อาจนำมาใช้บังคับได้ เนื่องจากไม่สัมพันธ์กับการกระทำและผล และทำให้ผู้กระทำความผิดอาญาร้ายแรงได้ไปซึ่งผลประโยชน์ดังกล่าวเต็มที่ ซึ่งกฎหมายมองว่า ไม่ก่อให้เกิดความยุติธรรม จึงมีการออกกฎหมายเฉพาะ เพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์จากการกระทำของตนเอง (own wrongdoing act) ทั้งหมดแต่เพียงผู้เดียวโดยในขณะเดียวกันก็อนุญาตให้เหยื่อได้รับการชดเชยด้วยเพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของรัฐและเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้มีการแสดงออกโดยทางหนึ่งเช่นกัน

4.2 กฎหมายไทยที่ใช้บังคับในปัจจุบันที่เกี่ยวกับการฟ้องเรียกผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำของเหยื่อ

เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การโฆษณา และการสื่อความหมายได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไทย ทั้งนี้ปรากฏตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน (พ.ศ.2540) มาตรา 39 ซึ่งบัญญัติว่า

“ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือสุขภาพของประชาชน” การที่ผู้กระทำผิดแสดงความคิดเห็นติดต่อขายเรื่องราวในการกระทำถือเป็นการสื่อความหมายประเภทหนึ่ง ซึ่งได้รับการรับรองคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวในการที่จะไม่ให้บุคคลอื่นใด (รวมทั้งเจ้าพนักงานของรัฐและผู้เสียหาย) มายับยั้งการแสดงเสรีภาพในการพูดหรือสื่อความหมาย ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

อย่างไรก็ตามในวรรคที่ 2 ของบทบัญญัติมาตรา 39 ข้างต้น ก็ได้เปิดช่องไว้ อาจมีการจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งได้ หากมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือสุขภาพของประชาชน ซึ่งแสดงความหมายชัดเจนว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยอมรับว่า รัฐมีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน กิจกรรมใดที่เป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีรัฐย่อมมีอำนาจที่จะกระทำได้แม้จะขัดต่อสิทธิหรือประโยชน์ส่วนบุคคล ทั้งนี้ เพื่อรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ส่วนรวม

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยังยอมรับด้วยว่ารัฐมีหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติอีกด้วยซึ่งความหมายของคำว่า “ความมั่นคงของรัฐ (National Security) นั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าเป็นสภาวะเกี่ยวกับความดำรงรักษา ป้องกันชาติบ้านเมืองให้ดำรงอย่างปลอดภัยมีเอกราชและอธิปไตย ปลอดภัยจากการถูกคุกคามทั้งภายในและภายนอก²

²กร นามภูะคุ, “สื่อมวลชนกับความมั่นคงของประเทศ”, นิตยสาร 5.4 (กุมภาพันธ์ 2520): หน้า 34.

ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามความหมายของ อาจารย์ศักดิ์ สอนองชาติ มนุษย์ซึ่งอยู่รวมกันเป็นหมู่เหล่า ย่อมประสงค์ต่อความสงบเรียบร้อยใน หมู่คณะ มิฉะนั้นก็ไม่อาจรักษาตัวรอดและอยู่รวมกันเป็นสังคมหรือประเทศชาติต่อไปได้ ดังนั้น ความสงบเรียบร้อยของหมู่คณะ หรือประชาชนจึงเป็นสิ่งซึ่งสังคมประสงค์จะให้มีความคง อยู่ของสังคม การใดที่ขัดขวางต่อความประสงค์ดังกล่าวย่อมถือได้ว่าเป็นการขัดขวางต่อ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน การกระทำใดซึ่งมีผลกระทบกระเทือนถึงความมั่นคงของรัฐ เศรษฐกิจของประเทศ ความสงบสุขในสังคม และหรือความมั่นคงของสถาบันครอบครัวย่อมเกี่ยว ด้วย ความสงบเรียบร้อยของประชาชนเหตุที่กฎหมายห้ามการกระทำอันเป็นการขัดขวางก็เพื่อ ความสงบเรียบร้อยในบ้านเมืองอันเป็นรัฐประศาสนนโยบาย ส่วนศีลธรรมอันดีของประชาชน หมายความถึงธรรมเนียมประเพณีของสังคม ธรรมเนียมประเพณีนั้นอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตาม ยุคสมัย สิ่งซึ่งสังคมไม่ยอมรับในสมัยหนึ่งอาจกลับกลายเป็นธรรมเนียมประเพณีของสังคมอีกสมัย หนึ่งก็ได้ และธรรมเนียมประเพณีของสังคมในชาติหนึ่ง อาจไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมในอีกชาติ หนึ่งก็ได้³

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณากฎหมายที่ให้อำนาจรัฐเข้าไปแทรกแซงเสรีภาพใน การแสดงออกของประชาชน โดยอาศัยข้อยกเว้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 39 ดังกล่าว โดยกำหนดให้เหยื่อหรือผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องเรียกทรัพย์สิน จากการกระทำความผิดในปัจจุบันปรากฏตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังต่อไปนี้เท่านั้น

ก. ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33

มาตรา 33 ในการริบทรัพย์สิน นอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้อีกด้วย คือ

- (1) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ
- (2) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สิน ของผู้อื่น ซึ่งมีได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

ข. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420

³ศักดิ์ สอนองชาติ, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและ สัญญา. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ปพิศการพิมพ์, 2523), หน้า 38-39.

มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

จากถ้อยคำของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 ไม่อาจตีความขยายให้บังคับถึงกรณีการริบทรัพย์สินในผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำได้เนื่องจากศาลฎีกาตีความหมายคำว่า ทรัพย์สิน ซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิดว่า ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดแล้วได้ทรัพย์สินนั้นมา ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินนั้นได้ ตามมาตรา 33 (2) เช่น เงินที่ไปปล้นได้มาหรือทรัพย์สินที่ไปฉ้อโกง ยักยอก และได้ทรัพย์สินนั้นมา ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบได้ พิเคราะห์ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ดังนี้คือ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2839/2516 จำเลยขายสลากกินแบ่ง ซึ่งรัฐบาลยังไม่ได้ออกรางวัลให้แก่ผู้มีชื่อครั้งฉบับในราคา 5.50 บาท ซึ่งเกินกว่าราคาที่กำหนดในฉลากฉบับละ 50 สตางค์ เงินทั้งหมด 5.50 บาท มีส่วนก่อให้เกิดเป็นความผิดไม่ใช่เฉพาะส่วนที่เกินไป 50 สตางค์เท่านั้น เพราะฉะนั้นศาลมีอำนาจริบเงิน 5.50 บาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1929/2517 เงินของกลางที่ตำรวจยึดจากจำเลยเป็นเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ศาลริบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2679/2517 จำเลยมีและจำหน่ายเฮโรอีน เงินที่จำเลยขายเฮโรอีนนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยได้กระทำความผิด ศาลริบตามมาตรา 33 (2)

ทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบจะต้องเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยตรง แต่ถ้าหากว่าทรัพย์สินนั้นแปรสภาพไปเป็นทรัพย์สินอื่นไปแล้ว คือ ไม่ใช่ตัวทรัพย์สินเดิมที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยตรงศาลจะไม่ริบอย่างในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 998/2536 ปล้นทรัพย์มาแล้วนำเอาทรัพย์สินนั้นไปจำหน่าย ตัวจำหน่ายไม่ใช่ทรัพย์สินที่ได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด ศาลไม่มีอำนาจริบ ตามมาตรา 33

ในกรณีที่เหยื่อ หรือผู้เสียหายต้องการให้ศาลสั่งคืนผลประโยชน์จากการขายเรื่องราวในการกระทำความผิดเพื่อให้ผลประโยชน์ดังกล่าวกลับคืนมาสู่ตนโดยอาศัยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 36 ซึ่งบัญญัติว่ามาตรา 36 ในกรณีที่ศาลสั่งให้ริบทรัพย์สิน ตามมาตรา 33 หรือมาตรา

มาตรา 34 ไปแล้วหากปรากฏในภายหลังโดยคำเสนอของเจ้าของที่แท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สิน ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงานแต่คำเสนอของเจ้าของที่แท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันคำพิพากษา ถึงที่สุด”

จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าว ไม่สามารถนำมาใช้บังคับกับกรณีเหนือฟ้องร้องเรียกผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำได้เลย เนื่องจากการกระทำอันได้ไปซึ่งผลประโยชน์ดังกล่าวปรับตามด้วยบทและแนวทางการตีความของศาล ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 นั้น เงินได้หรือผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สิน ซึ่งได้มาจากการกระทำความผิดเพราะไม่ได้เป็นทรัพย์สินโดยตรงจากการกระทำความผิด แต่เป็นทรัพย์สินซึ่งได้มาต่างหากจากการกระทำความผิดครั้งแรก เท่านั้น

ส่วนในกรณีที่เหยื่อ หรือผู้เสียหายใช้กระบวนการทางนิติวิธีโดยการฟ้องเรียกเงินผลประโยชน์จากการขายเรื่องราว ในการกระทำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 นั้น ถึงแม้จะสามารถฟ้องร้องได้ก็ตาม แต่เป็นการฟ้องที่ไม่ได้ฟ้องโดยตรงต่อเงินได้ในกรณีการนำเรื่องราวในการกระทำความผิดไปขาย แต่เป็นการฟ้องเรียกค่าเสียหายโดยตรงจากการกระทำความผิด โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ซึ่งก่อให้เกิดอุปสรรคต่างๆ ซึ่งจะวิเคราะห์ต่อไปในข้อ 4.3

4.3 ปัญหาการฟ้องเรียกเงินได้ในผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดโดยทางนิติวิธีของประเทศไทย

เนื่องจากการที่ผู้กระทำความผิดเมื่อทำการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดโดยการสื่อความหมายโดยวิธีการต่างๆ เพื่อแลกกับผลประโยชน์และยังคงได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ โดยจำแนกเป็นประเภทต่างๆที่กล่าวไว้ในหัวข้อ 2.8 ถือเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ตัวจริง (Authorship) สามารถที่จะป้องกันไม่ให้ผู้ใดมาละเมิดสิทธิตามกฎหมายที่ตนเองมีอยู่ได้ โดยได้รับความคุ้มครองตาม พรบ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 15 ซึ่งบัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 14 เจ้าของลิขสิทธิ์ย่อมมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวดังต่อไปนี้”

- (1) ทำซ้ำหรือดัดแปลง
- (2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- (3) ให้เช่าต้นฉบับ หรือสำเนางานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ไรต์ทัศนวิสัย ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง

(4) ให้ประโยชน์อันเกิดลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น

(5) อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิตาม (1) (2) หรือ (3) โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดหรือไม่ก็ได้ แต่เงื่อนไขดังกล่าวจะกำหนดในลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมไม่ได้

การพิจารณาว่าเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง (5) จะเป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมหรือไม่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่มีการกระทำความผิดอาญาและเป็นที่น่าสนใจของสาธารณชน และผู้กระทำความผิดติดต่อ เพื่อจะสื่อความหมายเรื่องราวการกระทำความผิดเพื่อแลกกับผลประโยชน์และเหยื่อหรือผู้เสียหายโดยตรงจากการกระทำความผิดต้องการเรียกร้องสิทธิในผลประโยชน์จากการนำเสนอเรื่องราวภาวะการตกเข้าเป็นเหยื่อของตนไม่สามารถที่จะตั้งต้นฟ้องคดีให้มีการคุ้มครองได้โดยตรง เนื่องจากขาดกฎหมายเฉพาะ จึงต้องอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตั้งต้นในการฟ้องคดี ซึ่งถือให้เกิดความเสียหายเปรียบแก่เหยื่อพิจารณาได้ดังนี้

1. ที่มาของอำนาจในการดำเนินคดีของเหยื่อ

ตามมาตรา 194 ซึ่งบัญญัติว่า “ด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้ เจ้าหนี้อย่อมมีสิทธิจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ อนึ่งการชำระหนี้ด้วยงดเว้นการอันใดอันหนึ่งก็ย่อมมีได้

มูลหรือบ่อเกิดแห่งหนี้ นั้น หมายความว่าถึง พฤติการณ์ที่ผลบังคับกันได้ตามกฎหมายลักษณะหนี้ กล่าวคือ เมื่อมีกฎหมายบทใดลักษณะใดจะบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือที่ไหนก็ตามเป็นบทรับรองให้พฤติการณ์อย่างใดก่อความผูกพันอันบังคับกันได้ตามกฎหมายลักษณะหนี้ ทำให้ฝ่ายซึ่งเป็นเจ้าหนีมีสิทธิเรียกร้องตามความหมายในมาตรา 194 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งลักษณะหนี้แล้วพฤติการณ์อย่างนั้นเป็นมูลแห่งหนี้ได้ทั้งสิ้น การที่จะมีกฎหมายบัญญัติเรื่องเช่นนั้นไว้ที่ไหนแห่งใดไม่ใช่ข้อสำคัญ และไม่จำเป็นต้องบอกไว้ว่าเป็นบทกฎหมายกำหนดแห่งหนี้ ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าถ้าผลที่อาจเกิดขึ้นเป็นไปและบังคับกันได้ตามกฎหมายลักษณะหนี้แล้ว ก็นับว่าเป็นมูลหนี้ได้ทั้งนั้น⁴

⁴ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญาเล่ม 1 (ภาค 1-2) พ.ศ.2478 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2505 (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์, 2520), หน้า 526.

ตามหนังสือ “An Introduction to Roman Law” ของ Barry Nicholas “ได้แบ่งกฎหมายว่าด้วยบ่อเกิดแห่งหนี้ (Obligation) ออกเป็นสามประเภท⁵

1. สัญญา (Contract)
2. ละเมิดและเหมือนละเมิด (Delict and Quasi-Delict)
3. คล้ายสัญญา (Quasi – Contract) ซึ่งได้แบ่งออกเป็นสามประเภท คือ

ก. จัดงานงานนอกสั่ง (Negotiorum gestio)

ข. Condictio (เป็นส่วนหนึ่งของลาภมิควรได้ของกฎหมายปัจจุบัน เพราะตามกฎหมายปัจจุบันทั้งของไทยและของต่างประเทศ ซึ่งใช้กฎหมายระบบประมวลส่วนมากนั้นได้รวมเอาพวก Condictio นี้เข้าอยู่ในลาภมิควรได้)

ค. ลาภมิควรได้ (Unjust Enrichment)

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 2 แล้วจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า มูลหรือบ่อเกิดแห่งหนี้ที่มา 2 ประการใหญ่ ๆ คือ⁶

- (1) หนี้ที่เกิดจากสัญญา (หรือนิติกรรม) และ
- (2) หนี้ที่ไม่ได้เกิดจากสัญญา ได้แก่ จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้และ

ละเมิด

ตามหลักกฎหมายดังกล่าวพิจารณาถึงสิทธิในการฟ้องเรียกเงินได้จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำของเหยื่อมูลหนี้ในการก่อให้เกิดอำนาจฟ้องคือ มูลหนี้ตามกฎหมายลักษณะละเมิด โดยที่เมื่อใดก็ตามมีการกระทำความผิดต่อเหยื่อโดยตรงและในเวลาต่อมามีการนำเอาข้อเท็จจริงในการกระทำความผิดไปเปิดเผย เพื่อแลกกับผลประโยชน์และในทางกลับกันผลประโยชน์ดังกล่าวยังเป็นสิทธิของผู้กระทำความผิด ส่วนการฟ้องโดยอาศัยกฎหมายลักษณะลาภมิควรได้นั้นถึงแม้ตามหลักกฎหมายโรมันเดิมจะแบ่งการกระทำในเรื่องลาภมิควรได้ (Unjust Enrichment) ว่าเป็นมูลหรือบ่อเกิดแห่งหนี้ในรูปแบบลักษณะคล้ายสัญญา (Quasi-contract) ก็ตาม แต่การพิจารณาตามหลักกฎหมายไทย มาตรา 406 ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลใดได้มาซึ่งทรัพย์สินใด เพราะการที่บุคคลอีกคนหนึ่งกระทำเพื่อชားหนี้ก็ดี หรือได้มาด้วยประการอื่นก็ดี โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และเป็นทางให้บุคคลอีกคนหนึ่งนั้นเสียเปรียบไซ้ร้ ท่านว่า

⁵ ประสิทธิ์ โสวิไลกุล, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยจัดการงานนอกสั่งและลาภมิควรได้, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2539, หน้า 8.

⁶ อุกฤษ มงคลนาวิน, คำบรรยายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยจัดการงานนอกสั่งและลาภมิควรได้, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร:ศรีเมืองการพิมพ์ 2516), หน้า 5.

บุคคลนั้นจำเป็นต้องคืนทรัพย์สินให้แก่เขา อนึ่งการรับสภาพหนี้สินว่ามีอยู่หรือหาไม่นั้น ท่านก็ให้ถือว่า เป็นการกระทำเพื่อชำระหนี้ด้วย”

บทบัญญัติอันนี้ท่านให้ใช้บังคับตลอดถึงกรณีที่ได้ทรัพย์สินมา เพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมิได้มีได้เป็นขึ้น หรือเป็นเหตุที่ได้สิ้นสุดไปเสียก่อนแล้วนั้นด้วย”

หลักเกณฑ์เรื่องลามิควรได้

(1) บุคคลใดได้มาซึ่งทรัพย์สินสิ่งใด การที่บุคคลใดได้มาซึ่งทรัพย์สินของบุคคลอื่น คำว่า “ได้มา” (Obtain) คือ การได้ลาภนอกเงยเพิ่มพูนกองทรัพย์สินของผู้ได้รับทรัพย์สินนั้นเป็นการได้รับการโอนกรรมสิทธิ์ ถ้าเป็นการได้สิทธิครอบครอง ก็ไม่บังคับตามลักษณะลามิควรได้ หรือถ้าไปแย้งทรัพย์สินสิ่งใดของผู้อื่นก็เป็นการทำละเมิด

(2) ได้มาเพราะการชำระหนี้หรือประการอื่น รวมทั้งการรับสภาพหนี้สินว่ามีอยู่หรือหาไม่

การชำระหนี้มีผลทำให้หนี้ระงับ (มาตรา 319 , มาตรา 339) แต่การชำระหนี้จะทำให้เข้าลักษณะฐานลามิควรได้ เช่น ก. ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แล้วต่อมา ก.ตาย ข.กลับฟ้อง ค. ทายาทของ ก. ให้ชำระหนี้รายนั้นอีก ค.เข้าใจว่า ก. ผู้ตายยังไม่ชำระหนี้ จึงยอมชำระหนี้อีก ต่อมา ค.ค้นพบใบรับเงินที่ ข.ทำให้ ก. เมื่อชำระหนี้ครั้งแรก ดังนี้ ค.ฟ้องเรียกเงินที่ชำระครั้งที่สอง ไปนั้นคืนได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 921/2476)

การรับสภาพหนี้สินว่ามีหรือไม่มีนั้น ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งได้สิทธิอาจเป็นลามิควรได้ด้วย มาตรา 406 วรรค 1 ตอนท้ายกฎหมายบัญญัติไว้ว่า ให้ถือเป็นการกระทำเพื่อชำระหนี้ด้วย ถือว่าเป็นการได้มาซึ่งสิทธิอันเป็นทรัพย์สินสิ่งใด และทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเสียเปรียบ⁷

(3) โดยปราศจากมูลตามกฎหมาย รวมทั้งเหตุที่มีได้มีได้เป็นขึ้นหรือที่สิ้นสุดไปก่อนแล้ว การได้ทรัพย์สินมาโดยปราศจากมูลตามกฎหมาย หมายความว่า ไม่มีกฎหมายให้สิทธิที่จะได้ทรัพย์สินนั้นไว้จะเป็นการได้มาโดยผู้อื่นกระทำการชำระหนี้โดยสำคัญผิดก็ดี หรือไม่อาจจะได้

⁷ไพจิตร บุญญพันธ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะจัดการงานนอกสั่งและลามิควรได้ (กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2522), หน้า 80.

ทรัพย์สินมาโดยเหตุอื่นใดก็ดี ผู้รับทรัพย์สินใดมาไว้โดยไม่มีมูลที่จะอ้างกฎหมายได้ เช่น มูลหนี้ที่เกิดจากนิติกรรมหรือสัญญา หรือเกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จากหลักเกณฑ์เรื่องลามิควรรได้กรณีนี้ที่ผู้กระทำความผิดได้ไป ซึ่งผลประโยชน์จากการเล่าเรื่องราวอีกครั้งหนึ่ง การได้มาของผู้กระทำความผิดเป็นการได้มาที่มีมูลตามกฎหมาย คือการเล่าเรื่องราวการกระทำความผิดจึงมีสิทธิในผลประโยชน์ดังกล่าวอย่างเต็มที่ พิจารณารูป

แบบการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำในกรณีนี้

1. ผู้กระทำเขียนเล่าเรื่องราวการกระทำความผิดขึ้นเอง และนำออกเผยแพร่
2. ผู้กระทำได้รับการติดต่อจากผู้ประพันธ์ให้เล่าเรื่องราวการกระทำ เพื่อแลกกับผลประโยชน์
3. กรณีผู้กระทำความผิดโอนลิขสิทธิ์ในงานให้ผู้อื่นเพื่อแลกกับผลประโยชน์
4. ผู้กระทำความผิดรับจ้างบุคคลอื่นผลิตงานเขียนเล่าเรื่องราวการกระทำความผิดเพื่อแลกกับผลประโยชน์ตอบแทน

กรณีดังกล่าวข้างต้นแม้จะเป็นรูปแบบหนึ่งของการสร้างความมั่งคั่ง โดยการกระทำอันไม่เป็นธรรม (Unjust Enrichment) ตามความหมายของศัพท์ซึ่งผู้ร่างกฎหมาย “Son of Sam” ใช้เป็นเหตุผลในการเริ่มร่างบทบัญญัติ 632 (a) แต่เมื่อนำมาบังคับใช้กรณีเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ มูลจัดการงานนอกสั่ง ซึ่งทำให้เกิดอำนาจในการฟ้องคดีบทบัญญัติตามมาตรา 406 ไม่สามารถนำไปบังคับใช้ได้ เนื่องจากการกระทำอันได้ไปซึ่งผลประโยชน์ของผู้กระทำความผิดนั้นเป็นการกระทำซึ่งผู้กระทำมีมูลอันจะอ้างได้ตามกฎหมายลิขสิทธิ์

2. การตั้งต้นฟ้องคดีตามลักษณะกฎหมายละเมิดโดยเหยื่อ

มาตรา 420 บัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดเมื่อละเมิดว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

ความรับผิดเมื่อละเมิด ประกอบด้วยข้อสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

- (1) ทำโดยผิดกฎหมาย
- (2) กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ
- (3) ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น

(4) และความเสียหายนั้นเป็นผลมาจากการกระทำของผู้ทำการละเมิด

(1) กระทำโดยผิดกฎหมาย การกระทำความผิดทางอาญาจะมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเคร่งครัด เช่น การลักทรัพย์ การปล้น แต่ความผิดฐานละเมิดนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องมีการกระทำโดยผิดกฎหมายบัญญัติไว้เหมือนกับกฎหมายอาญา

(2) กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ การที่ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ กระทำต่อบุคคลอื่น ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลการกระทำโดยจงใจตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้อธิบายไว้จึงต้องอาศัยการเทียบเคียงโดยพิจารณาจากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสอง คือ การกระทำโดยเจตนาหมายถึง “กระทำโดยรู้สำนึกในการที่กระทำ และในขณะเดียวกันผู้กระทำประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น” คำว่า “จงใจ” คือการกระทำโดยรู้สำนึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดจากการกระทำของตน ถ้ารู้ว่าการกระทำนั้นจะเกิดผลเสียหายแก่เขาแล้วก็คือเป็นการกระทำโดยจงใจ ส่วนผลเสียหายจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดไม่สำคัญ แม้ผลเสียหายจะเกิดขึ้นมากกว่าที่เข้าใจ ถ้าทำได้โดยที่เข้าใจว่าผลจะเสียหายอยู่บ้างแล้ว แม้จะเล็กน้อยเพียงใดก็เป็นการกระทำความเสียหายโดยจงใจอยู่นั่นเอง ทำโดยจงใจก็หมายความรวมถึงการกระทำโดยรู้ข้อเท็จจริงที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้น และได้กระทำลงโดยรู้ข้อเท็จจริงเหล่านั้นอยู่แล้ว แม้ในใจจริงผู้ทำไม่คิดว่าการจงใจกระทำลงไปในั้นจะเกิดความเสียหายก็เป็นการกระทำโดยจงใจเหมือนกัน อันเป็นหลักวินิจฉัยการกระทำโดยรู้สำนึกถึงผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้น^๕

ประมาทเลินเล่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ได้อธิบายไว้จึงต้องอาศัยการเทียบเคียงโดยพิจารณาจากประมวลกฎหมายอาญามาตรา 59 วรรคสี่ “การกระทำโดยประมาทได้แก่ กระทำความผิดโดยมิใช่เจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัย และพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้เพียงพอไม่”

(3) ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น การที่บุคคลใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น จนกระทั่งก่อให้เกิดความเสียหายนั้นให้พิจารณาว่าทำต่อบุคคลอื่นให้เกิดความเสียหาย

^๕จิตติ ติงศภัทย์, ว่าด้วยมูลแห่งหนี้ โคร่งการตำรา จัดพิมพ์โดยคณะกรรมการการสัมมนาวิจัยฯ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), หน้า 178-179.

(4) ความเสียหายนั้นเป็นผลมาจากการกระทำของผู้ทำละเมิด กล่าวคือ ความเสียหายที่เกิดขึ้นต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างเหตุ หรือการกระทำกับผลที่เกิดขึ้น จนเกิดความเสียหายไม่ว่าการกระทำนั้นจะเป็นไปโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ก็ตามศาสตราจารย์ จิตติ ดิงศภัทย์ ได้วางหลักความรับผิดชอบระหว่างการกระทำและผลเป็น 2 แนวทฤษฎี⁹

1. ทฤษฎีความเท่ากันแห่งเหตุ หรือทฤษฎีเงื่อนไข

ทฤษฎีนี้ถือว่าหากปรากฏว่าถ้าไม่มีการกระทำดังที่ถูกกล่าวหาแล้วผล จะไม่เกิดขึ้นเช่นนั้น ต้องถือว่าผลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลอันเกิดจากการกระทำที่ถูกกล่าวหา ผลอัน หนึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากเหตุหลายๆประการ ถ้าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นเหตุอันหนึ่งใน หลายๆ เหตุนั้นด้วยแล้ว ผู้นั้นก็ต้องรับผิดชอบ โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่า ยังมีเหตุอื่นอีกที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นด้วยเหมือนกันเพราะถือว่าเหตุทุกๆเหตุมีน้ำหนักเท่ากัน จะถือว่าเป็นแต่เหตุบาง ประการเท่านั้นที่ก่อให้เกิดผลนั้นขึ้นมาได้ไม่ เพราะถ้ามีเหตุทุกๆ ประการเหล่านั้นรวมเข้าด้วยกัน แล้ว ผลก็ย่อมไม่เกิดขึ้นเช่นนั้น

2. ทฤษฎีมูลเหตุที่เหมาะสม ทฤษฎีนี้ถือว่าในบรรดาเหตุทั้งหลายที่ก่อให้เกิด ผลขึ้นนั้นในแง่ความรับผิดชอบของผู้กระทำการใดๆ แล้วเฉพาะแต่เหตุตามปกติย่อมก่อให้เกิด ผลเช่นนั้นที่ผู้กระทำจะต้องรับผิดชอบ

ก. อุปสรรคในการฟ้องคดีละเมิดโดยเหยื่อ

การพิจารณาว่าผู้กระทำความผิดจะต้องรับผิดชอบในผลบั้นปลายนั้น หากผลนั้นสัมพันธ์กับการกระทำตามทฤษฎีเงื่อนไข ผลที่สัมพันธ์กับการกระทำตามทฤษฎีเงื่อนไข นั้นเรียกว่า “ผลโดยตรง” ซึ่งเป็นคำที่ศาลฎีกาใช้¹⁰

คำพิพากษาฎีกาที่ 534/2511 จำเลยที่ 2 ขับรถยนต์แข่งรถบรรทุก จำเลยที่ 3 ขับแล้วเกิดไปเฉี่ยวชนล้อหลังของรถแทรกเตอร์ ซึ่งจำเลยที่ 1 ขับสวนทางมา เป็นเหตุให้รถ แทรกเตอร์เสียหลักขวางถนน รถแทรกเตอร์จึงถูกรถบรรทุกชนเอา และทำให้คนบนรถแทรกเตอร์ ถึงแก่ความตายและบาดเจ็บสาหัส ดังนั้นการตายและบาดเจ็บสาหัสย่อมเป็นผลโดยตรงจากความ ประมาทของจำเลยที่ 2 ผู้เดียว จำเลยที่ 1 และ 3 ไม่มีความผิด

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 211.

¹⁰ ดร.เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531), หน้า 187.

การที่ศาลไทยนำหลักเรื่อง ผลโดยตรงมาใช้พิพากษาความรับผิดฐานละเมิดนั้น ผู้เสียหายหรือเหยื่อกรณีการนำเรื่องราวจากการกระทำความผิดไปเปิดเผย โดยพิจารณาจาก ทฤษฎีเงื่อนไขไม่ถือเป็นผู้เสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องต่อเงินค่าไถ่จากการเปิดเผยดังกล่าวเนื่องจากไม่ได้เป็นผล โดยตรงจากการกระทำอันเป็นการละเมิดกฎหมาย เมื่อผู้เสียหายมีความชอบธรรมต่อเงินได้ กรณีดังกล่าว เนื่องจากการตกเข้าเป็นเหยื่อในคดีอาญาของตน แต่กลไกทางกฎหมายเปิดช่องให้ผู้เสียหายฟ้องโดยตั้งฐานสิทธิจากละเมิดจึงก่อภาระต่อผู้เสียหายในการฟ้องซึ่งจะต้องพิสูจน์ให้ศาล เห็นว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดและทำให้เสียหาย ซึ่งความเสียหายนั้นต้องเป็นผลโดยตรงอันเนื่องมาจากการกระทำความผิด จึงจะก่อให้เกิดอำนาจในการตั้งต้นคดีละเมิด ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

พิจารณาความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อเหยื่อในอาชญากรรม ซึ่งเกิดขึ้นในแง่ 1) การละเมิดสิทธิในความเป็นส่วนตัว 2) ค่าเสียหายซึ่งเกิดขึ้นแก่จิตใจและความทุกข์ระทมจากการทราบเรื่องราวการกระทำความผิด

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 มิได้บัญญัติรับรอง "สิทธิส่วนตัว" โดยตรง เนื่องจากไม่ได้มีที่ใดระบุถึง "สิทธิส่วนตัว" แต่อย่างใด มีเพียงความเห็นของนักนิติศาสตร์ท่านเดียวคือ ท่านศาสตราจารย์ไพจิตร บุญญพันธ์ ซึ่งเห็นว่าสิทธิส่วนตัวอยู่ในความหมายแห่งสิทธิที่ได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 โดยท่านได้กล่าวว่า

“ตามตัวบทมาตรา 420 ซึ่งควรกล่าวเพิ่มเติมไว้ในที่นี้คือ สิทธิส่วนตัว (right of privacy) บุคคลเราย่อมมีสิทธิส่วนตัว สิทธิส่วนตัวเช่นนี้ย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้ใครเข้ามายุ่งเกี่ยวจนเกินสมควร เกินขอบเขต สิทธิที่ว่านี้ รวมทั้งสิทธิที่จะไม่ให้ผู้ใดล่วงล้ำยุ่งเกี่ยว โดยที่บุคคลต้องการอยู่คนเดียวด้วย อุทาหรณ์ เช่น การแอบฟังหรือบันทึกเสียงหญิงหรือชายพูดเรื่องรักใคร่อันเป็นกิจส่วนตัว การแอบฟังหรือบันทึกเสียงคนพูดทางโทรศัพท์ หรือแอบถ่ายภาพผู้ที่เปลือยกายในที่เร้นลับคนเดียว หรือพรรคการเมืองที่ส่งคนไปดักฟัง บันทึกเสียงการประชุมของพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้าม เพื่อจะรู้กลยุทธ์ทางการเมืองของอีกฝ่ายหนึ่ง ฯลฯ เหล่านี้ เป็นการเข้าไปยุ่งเกี่ยวในเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น อันเป็นสิทธิส่วนตัวของเขาทำให้ได้รับความเสียหายอันเป็นละเมิดทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามจะถือว่าบุคคลย่อมมีสิทธิส่วนตัว (right of privacy) ย่อมต้องพิเคราะห์จากข้อเท็จจริงเป็นเรื่องๆ ไป เด็กที่เล็กเกินไปอาจถือว่ายังไม่มีเรื่องส่วนตัว (privacy) ก็ได้¹¹

¹¹ไพจิตร บุญญพันธ์ , คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522), หน้า 32.

Prosser ได้แยกแยะการละเมิดสิทธิส่วนตัวในสหรัฐอเมริกาออกไปเป็น 4 รูปแบบตามแบบอย่างที่แตกต่างกันของคดีและผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน ซึ่งจะมุ่งคุ้มครองต่อรูปแบบที่แตกต่างกันของการละเมิดคือ¹²

ก. การรบกวนแทรกแซงความสันโดษหรือกิจกรรมส่วนตัว (Intrusion) ได้แก่ การล่วงเกินขอบเขตส่วนตัวของโจทก์ โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือเข้าไปยุ่งในกิจกรรมส่วนตัวของเขา เช่น ลอบฟังการสนทนาส่วนตัวด้วยการใช้ไมโครโฟน หรือดักฟังทางโทรศัพท์ ลอบสังเกตในที่อยู่อาศัยของโจทก์

ข. เปิดเผยเรื่องราวส่วนตัว (Public disclosure of Private Facts) ได้แก่ การพิมพ์เผยแพร่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวของบุคคลโดยไม่มีอำนาจแม้จะเป็นความจริง แต่ก็ทำให้น่าอับอายขายหน้า ซึ่งคดีเหล่านี้มักจะยุ่งยากที่จะชั่งน้ำหนักผลประโยชน์ส่วนตัวที่จะเก็บความลับในชีวิตส่วนตัวของเขา กับผลประโยชน์ของสาธารณชนที่ได้รับการแนะนำทราบข่าวและความบันเทิง

ค. การไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนความจริง (False light in the public eye) ได้แก่ การทำให้โจทก์ต้องเป็นที่เสื่อมเสียในสายตาของประชาชน โดยการใช้ชื่อโจทก์หรือแสดงถึงเรื่องที่เขาไม่ได้เกี่ยวข้องด้วย

ง. การใช้ชื่อหรือภาพของบุคคล เพื่อผลประโยชน์โดยไม่ได้รับความยินยอม (Appropriation) ได้แก่ การใช้ชื่อ หรือภาพของโจทก์โดยที่เขาไม่ได้ยินยอมเพื่อเขียน หรือถ่ายทำภาพยนตร์โฆษณา หรือใช้เป็นสินค้าเพื่อประโยชน์ของตน

ในส่วนเรื่องค่าเสียหายทางจิตใจที่ต้องรับทราบเรื่องราวในการกระทำความผิดนั้น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1540/2518 วางหลักว่า “กรณีทำให้เขาถึงตายต้องอยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 443 และไม่มีบทกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้มารดาเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความชอกช้ำระกำใจในเหตุที่ตนต้องเสียบุตรได้” แนวคำพิพากษาดังกล่าวมา การทำให้เขาเสียหายต้องเป็นความเสียหายที่มาตรา 420 ระบุไว้ความเศร้าโศก ว่าเหว่ ไม่ใช่ค่าเสียหายที่จะเรียกเอาได้ ทั้งนี้ไม่ใช่ว่าจะไม่เสียหาย ตามวิสัยของมนุษย์อาจถือว่าเป็นความเสียหายอย่างรุนแรงยิ่งกว่าทรัพย์สินเงินทองเสียอีก

¹²ซูซีพ ปิลนทะสิริ, “การละเมิดสิทธิส่วนตัว,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526), หน้า 5-6.

กล่าวโดยสรุปคือ ปัจจุบันอำนาจฟ้องของเหยื่อ

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 55 ซึ่งบัญญัติว่า “เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิ หรือหน้าที่ของบุคคลใดตามกฎหมายแพ่งหรือบุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาล ส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจได้ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายนี้

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากหลักกฎหมายที่ก่อให้เกิดอำนาจฟ้องของเหยื่อจากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำในเรื่องการตั้งต้นฟ้องคดีของเหยื่อ หรือผู้เสียหาย เพราะตามกฎหมายเรื่องอำนาจฟ้องตามมาตรา 55 มีดังนี้¹³

1. ผู้จะเป็นคู่ความต้องเป็นบุคคล
2. ต้องเป็นผู้มีผลประโยชน์ได้เสียในคดีแบ่งได้ดังนี้
 - ก. เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ในทางแพ่ง เช่น การละเมิด

ต่อบุคคลอื่น

ข. เมื่อบุคคลจะต้องใช้สิทธิทางศาล หมายความว่า บุคคลนั้นมีสิทธิอยู่แล้ว ตามกฎหมายและจำเป็นจะต้องใช้สิทธิทางศาล เพื่อขอความรับรองคุ้มครองหรือบังคับตามสิทธิที่ตนมีอยู่

ค. ต้องเป็นผู้มีความสามารถตามกฎหมาย คือ มีความสามารถตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ดังนั้น การใช้ช่องทางในการฟ้องคดีของเหยื่อตามหลักกฎหมายในปัจจุบันเหยื่อมีอำนาจฟ้องในเงินได้ดังกล่าวตามกฎหมายลักษณะละเมิดเพียงเท่านั้นจึงจะมีอำนาจฟ้อง โดยต้องพิสูจน์ให้เห็นว่า มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ ซึ่งจะเป็นไปได้เพียง 2 กรณี เท่านั้น คือ

(1) การละเมิดโดยทำให้เหยื่อได้รับความเสียหายแก่ชีวิต, ร่างกาย, ออนามัย, ทรัพย์สิน หรือสิทธิอื่นใดโดยตรง

(2) สิทธิในความเป็นส่วนตัวเนื่องจากหากเหยื่อยังคงมีชีวิตอยู่ และถูกนำเอาเรื่องราวที่ตนเองเกี่ยวข้องไปตีพิมพ์ เปิดเผย ตามความเห็นของอาจารย์ไพจิตร บุญญพันธ์

¹³มาโนช จรมาศ, คำบรรยายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525), หน้า 4-8.

การใช้กฎหมายลักษณะละเมิดก่อให้เกิดอำนาจฟ้องตามกฎหมาย แต่ไม่ได้เป็นการฟ้องโดยตรงต่อเงินผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำโดยตรง เนื่องจากตามหลักกฎหมายเงินได้ดังกล่าวผู้กระทำความผิดได้รับมาโดยอ้อมต่างหากจากการกระทำความผิดในครั้งแรกจึงก่อให้เกิดอุปสรรคในการฟ้องและนำเงินได้มาชำระแก่เหยื่อพิจารณาได้ดังนี้

ปัญหาที่ตามมาจากการใช้บทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะ 5 ละเมิดฟ้องคดี

(1) ปัญหาเรื่องอายุความ เนื่องจากตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 บัญญัติว่า "สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้นท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่ง นับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปี นับแต่วันทำละเมิด"

กรณี ผู้กระทำความผิดในคดีรุนแรงและเป็นที่สนใจของสาธารณชนเป็นบุคคลที่มีฐานะยากจน หรือเป็นบุคคลที่มีความรู้ตามกฎหมายในการเลี้ยงมิให้ถูกบังคับคดีจากการฟ้องละเมิดได้จึงขอให้เลยกำหนดอายุความ 1 ปี หรือ 10 ปี แล้วแต่กรณี จึงทำการแสดงออกสื่อความหมายเพื่อแลกกับผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับในเวลาต่อมา จะเห็นได้ว่ากรณีนี้กฎหมายลักษณะละเมิดไม่อาจนำมาบังคับใช้ได้เลย เนื่องจากล่วงเลยอายุความในการฟ้องคดีตามกฎหมาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 631/2535 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 51 วรรคท้าย ถ้าโจทก์ได้ฟ้องคดีอาญา และศาลได้พิพากษายกฟ้องจนคดีเด็ดขาดแล้วก่อนที่จะได้ฟ้องคดีแพ่ง สิทธิของผู้เสียหายจะฟ้องคดีแพ่ง ย่อมมีอายุความตามหลักทั่วไปในเรื่องอายุความแห่งประมวลกฎหมายและพาณิชย์ คือ ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 วรรคแรก ซึ่งขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด

พิจารณาบทบัญญัติ 632-a ของมลรัฐนิวยอร์ก อนุ 3 ซึ่งกำหนดคุ้มครองให้ผู้เสียหายหรือผู้แทนของผู้เสียหายมีสิทธิที่จะฟ้องคดีแพ่ง เพื่อได้รับค่าเสียหาย ซึ่งนำมาจากผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับจากการแสดงออกสื่อความหมายนับจากวันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการหรือวันที่ผู้เสียหายทราบ โดยขยายกำหนดเวลาตามอายุความในการเรียกค่าเสียหายออกไปอีก 3 ปี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเหยื่อมากกว่า โดยนำมาเสริมให้บทบัญญัติละเมิดมีผล

บังคับใช้ได้ต่อไป ซึ่งป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหลีกเลี่ยงการถูกฟ้องดำเนินคดีโดยยี่ระยะเวลาการขายงานออกไปได้ทางหนึ่ง

(2) ปัญหาเรื่องการกำหนดค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 บัญญัติว่า “ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแห่งพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด”

“อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่ การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไป เพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อกำขึ้นนั้นด้วย”

บทบัญญัติ มาตรา 438 เป็นหลักในการพิจารณากำหนดค่าสินไหมทดแทน ซึ่งกรณีการนำข้อเท็จจริงในการกระทำไปเปิดเผย เพื่อสร้างผลประโยชน์นั้น ค่าสินไหมทดแทนตาม มาตรา 438 วรรค 2 คือ ค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ เท่านั้น เนื่องจากเงินผลประโยชน์ที่ผู้กระทำได้รับจากการเปิดเผยนั้นผู้กระทำมีกรรมสิทธิ์แต่เพียงผู้เดียว เพราะเป็นการกระทำครั้งที่ 2 ต่างหากแยกจากการกระทำละเมิดในครั้งแรก

ดังนั้น คำว่า ค่าเสียหายจึงไม่รวมถึงการคืนทรัพย์สิน และใช้ราคาแต่คำว่า ค่าสินไหมทดแทน รวมถึงการคืนทรัพย์สินหรือใช้ราคาและค่าเสียหายด้วยทั้งสองอย่าง การเรียกค่าทั้งสองต่างกันนี้มีผลต่างกันในเรื่องอายุความ ตามมาตรา 448 เพราะมาตรานี้ใช้คำว่า สิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย จึงไม่หมายความรวมถึงการฟ้องเอาทรัพย์สิน หรือให้ใช้ราคาทรัพย์สินที่เอาไปเพราะละเมิด ด้วยตามคำพิพากษาฎีกาที่ 424/2499 และฎีกาที่ 1251/2504¹⁴

กรณีที่ผู้กระทำความผิดนำเรื่องราวจากการกระทำความผิดไปเปิดเผยเพื่อได้ไปซึ่ง ผลประโยชน์ แต่ผู้เสียหายใช้กลไกทางละเมิดฟ้องเรียกค่าเสียหาย ซึ่งมีได้เป็นการฟ้องโดยตรงต่อเงินผลประโยชน์ แต่ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการกระทำละเมิด โดยเป็นหน้าที่ของผู้เสียหาย

¹⁴พจน์ ปุษาปาคม, คำบรรยายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด, พิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 509.

หายต้องนำสืบให้เห็นถึงความเสียหายที่ได้รับ ส่วนคำว่าจะให้ใช้เพียงใด ศาลมีอำนาจกำหนดได้ตามสมควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

หลักที่ศาลกำหนดค่าเสียหายตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดมีดังนี้¹⁵

1. กำหนดเป็นการลงโทษ

คำพิพากษาฎีกาที่ 336/2475 เดิมศาลพิพากษาจำคุกจำเลยฐานอุทธรณ์นางสาวเลง โจทก์จึงฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลย 3,000 บาท

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ในชั้นที่จำเลยต้องหาคดีอาญา จำเลยยังให้การนำสืบว่านายถมยง จำเลยกับนางสาวเลงเคยลักลอบร่วมประเวณีกัน ซึ่งทวิตความเสียหายชื่อเสียงเกียรติยศแก่นางสาวเลงอยู่ชั่วชีวิต จึงให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือเสียค่าทำขวัญให้โจทก์ 1,500 บาท เพื่อให้สมแก่เหตุที่เจ้าทุกข์ระกำใจ และเป็นเยี่ยงอย่างสำหรับป้องกันไม่ให้เกิดความผิดชนิดนี้อีกในภายหน้า

คดีนี้ ศาลฎีกากล่าวไว้ชัดว่า กำหนดค่าสินไหมทดแทนเป็นการลงโทษ เพื่อไม่ให้ เป็นเยี่ยงอย่าง ความเสียหายที่แท้จริงของโจทก์คือเสียเสรีภาพและถูกจับต้องร่างกาย ซึ่งคำนวณ เป็นราคาเงินไม่ได้เช่นกัน ศาลกำหนดให้สูงกว่าเสียหายจริง แต่สมควรแก่พฤติการณ์และความ ร้ายแรงแห่งละเมิด

(2) กำหนดเป็นการประมาณค่าเสียหาย

การกำหนดในข้อนี้ใช้ทุกกรณีไม่ว่าจะเป็นกรณีทั่วไปหรือกรณีที่กฎหมายกำหนด ค่าเสียหายไว้โดยเฉพาะ เพราะจำนวนที่เรียกร้อง จำเลยอาจคัดค้านมาว่ามากเกินไป ศาลจึง กำหนดว่าแค่นั้นสมควรที่จะให้จำเลยชดใช้ ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งค่าเสียหายที่โจทก์นำสืบ อาจไม่ชัดแจ้งว่าเสียหายเท่าใดแน่ แต่เสียหายไปจริงศาลก็กำหนดให้ตามควร

(3) กำหนดให้น้อยกว่าเสียหายจริง

ตามหลักเมื่อจำเลยต้องรับผิดชอบในผลกรรมแห่งละเมิด จำเลยก็ต้องชดใช้ค่าสินไหม ทดแทนให้คุ้มกับความเสียหายนั้น การชดใช้ต้องชดใช้เป็นเงิน จึงต้องกำหนดออกมาเป็นตัวเงินว่า จำนวนเท่าใดที่จะให้ชดใช้ ซึ่งจำนวนนี้เป็นจำนวนเต็มเท่ากับร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่บางกรณีจำเลยไม่ ควรต้องรับผิดชอบเต็มเพราะมีคนอื่นที่จะต้องแบ่งความรับผิดชอบนั้นด้วย

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 516-529.

หลักเกณฑ์ที่ศาลใช้กำหนดค่าเสียหาย ทำให้ผู้เสียหายอาจจะไม่ได้รับค่าเสียหายเต็มตามจำนวนผลประโยชน์ที่ได้รับได้ เนื่องจากเป็นดุลพินิจที่ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงคำว่า “ตามควร” และ “แห่งละเมิด” ซึ่งกำกับการใช้ดุลพินิจอยู่ ซึ่งหากกำหนดเป็นการลงโทษศาลอาจจะพิพากษาให้รวมไปถึงผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดได้โดยกำหนดจำนวนมูลค่าสูงกว่าทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดมีอยู่ก่อนขายเรื่องราวให้ครอบคลุมถึงเงินได้ที่ผู้กระทำความผิดได้รับการเปิดเผยได้ แต่ก็ไม่อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นหลักประกันที่มั่นคงว่าศาลจะจ่ายเงินตามที่เรียกร้อง เนื่องจากเป็นดุลพินิจ ซึ่งหากมีการนำเอาหลักเกณฑ์ มาตรา 632-a ของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์มาใช้จะช่วยเสริมหลักเกณฑ์ในการจ่ายค่าเสียหายได้ดี โดยกำหนดให้เงินผลประโยชน์จากการเปิดเผยให้นำมาฝากไว้กับคณะกรรมการเหยื่อ หลังจากนั้นภายใน 3 ปี นับแต่ทราบการแจ้งจากคณะกรรมการหรือ 3 ปี นับจากวันสุดท้ายที่โฆษณาในหนังสือพิมพ์ ในย่านที่เกิดการกระทำความผิดให้เหยื่อฟ้องคดีแพ่งและหากชนะผลประโยชน์ทั้งหมดจากการเปิดเผยคณะกรรมการสามารถออกคำสั่งให้ตกได้แก่เหยื่อได้ทันทีเต็มจำนวนไม่ต้องมีการใช้ดุลพินิจว่าจะจ่ายตามความเสียหายที่แท้จริงหรือไม่

4.4 ความจำเป็นในการคุ้มครองผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำโดยกฎหมายเฉพาะ

สิทธิ ตามกฎหมายแพ่งอาจแบ่งตามลักษณะการใช้บังคับกับบุคคลอื่นได้เป็น 2 ประเภทคือ¹⁶

1. สิทธิที่มีต่อบุคคลทั่วไป หรือนักกฎหมายอังกฤษเรียกว่า “สิทธิทั่วไป” (jus in rem) และนักกฎหมายเยอรมันเรียกว่า “สิทธิเด็ดขาด” (absolute right) ซึ่งได้แก่ สิทธิประเภท “ทรัพย์สิน” และ “สิทธิเกี่ยวกับตัวบุคคล” ดังที่กล่าวข้างต้น

ผู้ทรงสิทธิเหล่านี้อาจใช้สิทธิของตนต่อผู้ใดก็ได้ ไม่จำกัดตัวบุคคลไม่เป็นการเฉพาะว่าจะใช้ต่อกับบุคคลนี้ ผู้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินซึ่งเป็นสิทธิทางทรัพย์สินอาจกีดกันมิให้ใครมายุ่งเกี่ยวโดยมิชอบด้วยกฎหมายกับทรัพย์สินของเขาได้ ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นใคร บุคคลอื่นต้องงดเว้นไม่ทำละเมิดต่อทรัพย์สินของเขา ทำนองเดียวกับบุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในเนื้อตัวร่างกายของเขา บุคคลอื่นจะต้องเคารพต่อสิทธิเกี่ยวกับตัวบุคคลของเขา จะล่วงละเมิดต่อเสรีภาพหรือละเมิดต่อร่างกาย

¹⁶โสภณ รัตนกร , คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2533), หน้า 31-32.

เขาไม่ได้ ผู้มีหน้าที่ตามสิทธิประเภทนี้จึงไม่มีตัวบุคคลจำกัดแน่นอน สิทธิประเภทนี้ในส่วนที่เป็นสิทธิทางทรัพย์สิน พอเทียบได้กับแบบพิธีการฟ้องคดี (forms of action) ตามกฎหมายโรมัน ที่เรียกว่า action in rem ซึ่งถือว่า เป็นการฟ้องคดีเนื่องจากโจทก์มีความสัมพันธ์กับทรัพย์สินที่ฟ้อง กล่าวคือ โจทก์มีสิทธิในทรัพย์สินจึงฟ้องเรียกทรัพย์สินนั้น คำฟ้องเน้นความสำคัญที่ตัวทรัพย์สิน มิใช่ตัวจำเลย ซึ่งอาจไม่มีความสัมพันธ์กับโจทก์เลย แต่ที่ต้องฟ้องจำเลยเข้ามาก็เพียงเพราะบังเอิญจำเลยยึดถือครอบครองหรือที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่โจทก์เรียกร้องเท่านั้น

2. สิทธิที่มีต่อบุคคลเฉพาะตัว หรือที่นักกฎหมายอังกฤษเรียกว่า “บุคคลสิทธิ” (Jus in personam) และนักกฎหมายเยอรมันเรียกว่า “สิทธิสัมพันธ์” (relative right) ส่วนใหญ่ได้แก่ “สิทธิทางหนี้” (obligatory right) หรือเรียกว่าสิทธิเรียกร้อง (claim) หรือ “หนี้” อันเป็นเรื่องของกฎหมายลักษณะหนี้โดยเฉพาะ

สิทธิประเภทนี้ เป็นสิทธิที่เกิดจากสัญญาหรือละเมิดเป็นส่วนใหญ่ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคู่สัญญาที่จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงในสัญญา โดยหลักทั่วไปผู้กระทำละเมิดย่อมมีสิทธิที่จะบังคับให้ผู้ทำละเมิดชำระค่าเสียหายจะไปบังคับเอาจากผู้อื่นหาได้ไม่ จึงกล่าวได้ว่า ผู้มีหน้าที่ตามสิทธิประเภทนี้ จะต้องไม่มีตัวบุคคลเฉพาะเจาะจงไม่เหมือนกับผู้มีหน้าที่ตามทรัพย์สินสิทธิหรือสิทธิเกี่ยวกับตัวบุคคล ซึ่งไม่มีตัวแน่นอน และไม่จำกัด ด้วยเหตุนี้เองสิทธิทางหนี้หรือสิทธิเรียกร้องจึงเรียกกันเป็น “บุคคลสิทธิ” คือเป็นสิทธิเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือสิทธิเหนือบุคคล เทียบได้กับแนวความคิดของกฎหมายโรมัน ซึ่งมีรูปแบบพิธีการฟ้องคดีที่เรียกว่า action in personam อันเป็นการฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำของจำเลยโดยตรงว่า จำเลยมีความสัมพันธ์กับโจทก์อย่างไรในฐานะเป็นคู่สัญญาหรือในฐานะผู้ทำละเมิดต่อโจทก์

รูปแบบการฟ้องคดีต่อผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำตามกฎหมายไทยในปัจจุบัน โดยการฟ้องคดีละเมิดเป็นรูปแบบการฟ้องคดีแบบ action in personam โดยเป็นความสัมพันธ์ในทางบุคคลสิทธิ (jus in personam) และผู้มีหน้าที่ตามสิทธิประเภทนี้ในการชำระค่าเสียหายโดยเฉพาะเจาะจง คือ ผู้กระทำความผิดนั่นเอง การบังคับให้ชำระค่าเสียหายต้องนำมาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ คือ ผู้กระทำความผิดนั่นเอง โดยในกรณีดังกล่าวนี้หากนำแนวทางเหยื่อวิทายามาปรับใช้เรื่องราวที่น่าออกตีพิมพ์ถือว่า นำมาจากภาวะในการตกเป็นเหยื่อของผู้อื่น (victimization) จึงควรกำหนดให้เหยื่อมีสิทธิในผลประโยชน์ดังกล่าวด้วย โดยกฎหมายเฉพาะซึ่งจะช่วยเสริมบทบัญญัติเดิมที่มีอยู่ดังนี้

1. บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(ก) มาตรา 194 บัญญัติว่า “ ด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้ เจ้าหนี้ย่อมมีสิทธิที่จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ อนึ่ง การชำระหนี้ด้วยงดเว้นการอันใดอันหนึ่งก็ย่อมมีได้ ”

จากบทบัญญัติดังกล่าว หากไม่มีการคุ้มครองผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงออกมาต่างหากโดยกฎหมายเฉพาะผลประโยชน์ ซึ่งถือเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้ต้องถูกนำไปเฉลี่ยหนี้กับเจ้าหนี้ทั่วไปของผู้กระทำความผิด ทำให้เหยื่อหรือผู้เสียหายไม่ได้รับการชดใช้จากเงินผลประโยชน์ดังกล่าวอย่างเต็มที่ ทั้งที่ในความเป็นธรรมเงินได้ดังกล่าวมาจากเรื่องราวการกระทำความผิด หรือภาวะการตกเป็นเหยื่อของผู้อื่น และหากมีกฎหมายเฉพาะให้ความคุ้มครองผลประโยชน์โดยตรงเหยื่อหรือผู้เสียหายจะไม่ถูกบังคับให้ต้องเฉลี่ยหนี้กับเจ้าหนี้ทั่วไป

(ข) มาตรา 1599 บัญญัติว่า “เมื่อบุคคลใดตาย มรดกของบุคคลนั้นตกทอดแก่ทายาท”

กรณีที่ผู้กระทำความผิดนำเรื่องราวในการกระทำความผิดไปขายเพื่อแลกกับผลประโยชน์ ซึ่งอาจจะจ่ายเป็นก้อนหรือแบ่งจ่ายเป็นคราวๆ ไป และต่อมาผู้กระทำความผิดตายลงมรดกของผู้กระทำความผิดคือ ทรัพย์สินที่มีอยู่ก่อนตาย ซึ่งรวมถึงสิทธิต่างๆ ที่จะได้รับเงินค่าตอบแทนต่างๆ เป็นงวด ถึงจะตกสู่ทายาทโดยธรรมหรือทายาทโดยพินัยกรรมของผู้กระทำความผิดแล้วแต่กรณี ซึ่งผู้เสียหายไม่มีสิทธิในผลประโยชน์ดังกล่าวแต่อย่างใด เนื่องจากผลประโยชน์ดังกล่าวเป็นของผู้กระทำความผิดแต่เพียงผู้เดียวตามหลักกฎหมายไทยในปัจจุบัน

คำพิพากษาฎีกาที่ 383/2540 การเช่าทรัพย์สินนั้นปกติฝ่ายผู้ให้เช่าย่อมถึงถึงคุณสมบัติของผู้เช่าว่าจะสมควรได้รับความไว้วางใจในการใช้ทรัพย์สินที่เช่า และในการดูแลทรัพย์สินที่เช่าหรือไม่ ฉะนั้นสิทธิของผู้เช่าจึงมีสภาพเป็นการเฉพาะตัว เมื่อผู้เช่าตายสัญญาเช่าเป็นอันระงับไป ไม่ตกทอดไปถึงทายาทที่สัญญาเช่าข้อ 4 ระบุว่า ในระหว่างสัญญาเช่ายังไม่ครบกำหนดอายุสัญญา ผู้เช่ามีสิทธิที่จะโอนการเช่าให้แก่ผู้อื่นได้ แต่ต้องจ่ายค่าทดแทนเป็นเงินให้แก่ผู้เช่านั้นเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับการโอนการเช่าในระหว่างที่ผู้ให้เช่าและผู้เช่ายังมีชีวิตอยู่ ซึ่งอาจทำได้ตาม ป.พ.พ.มาตรา 544 และเป็นเพียงบุคคลสิทธิผูกพันเฉพาะคู่สัญญาหาได้ตกทอดมายังจำเลยแต่อย่างใดไม่

2. บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา

(ก) มาตรา 350 บัญญัติว่า “ผู้ใดเพอมีให้เจ้าหนี้ของตน หรือของผู้อื่นได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ซึ่งได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้ ย้ายไปเสีย

ซ่อนเร้นหรือโอนไปให้แก่ผู้อื่นซึ่งทรัพย์สินใดก็ดี แกล้งให้ตนเองเป็นหนี้จำนวนใดอันไม่เป็นความจริงก็ดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

บทบัญญัติเรื่องโจทก์ฟ้องนี้ตามกฎหมายไทยไม่สามารถนำมาใช้กับอาชญากรผู้ต้องโทษสถานหนักได้เลย หากเมื่อใดก็ตามที่ผู้กระทำความผิดยอมตนเป็นหนี้บุคคลอื่นเพื่อที่จะได้มีส่วนในเงินผลประโยชน์จากเงินดังกล่าว เพราะโทษทัณฑ์ที่ผู้กระทำความผิดได้รับหนักอยู่แล้ว กรณีนี้เหยื่อหรือผู้เสียหายจึงไม่มีสิทธิในเงินดังกล่าวเลย แต่หากมีการนำหลักกฎหมายสหรัฐอเมริกามาใช้ โดยกำหนดให้ผู้ติดต่อเข้าทำสัญญาว่าจะจ่ายผลประโยชน์ ให้กับผู้กระทำความผิดต้องนำเงินผลประโยชน์ดังกล่าวมาฝากไว้กับคณะกรรมการ ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่อาจทำการสมยอม แกล้งเป็นหนี้กับผู้อื่นได้ทางหนึ่ง ซึ่งถือเป็นการเสริมการบังคับใช้กฎหมายอาญา มาตรา 350 ได้อย่างดี

3. บทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

(ก) มาตรา 271 บัญญัติว่า “ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ขอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ภายในสิบปี นับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น”

พิจารณาบทบัญญัตินี้ดังกล่าว หากผู้กระทำความผิดเป็นผู้ยากไร้ และก่อคดีซึ่งเรื่องราวในการกระทำความผิดเป็นที่สนใจของสาธารณชน สามารถสร้างผลประโยชน์ให้ตนเองได้มาก แต่ตระหนักดีว่าหากทำการขายเรื่องราวได้เงินมาภายใน 10 ปี หลังจากวันที่มีคำพิพากษาในคดีละเมิดให้ผู้เสียหายชนะจะถูกยึดเงินผลประโยชน์ดังกล่าว จึงยึดเวลาการขายออกไป ทำให้เจ้าหนี้ คือผู้เสียหายไม่อาจดำเนินกระบวนการตามระยะเวลาการบังคับคดีได้ภายใน 10 ปี เงินดังกล่าวหลังจากระยะเวลา 10 ปี จึงตกให้แก่ผู้กระทำความผิดแต่เพียงผู้เดียว เพราะเหยื่อเห็นว่าการกระทำความผิดไม่มีทรัพย์สินใดให้ยึด จึงไม่ขอออกหมายบังคับคดี

คำพิพากษาฎีกาที่ 4816/2528 การร้องขอให้บังคับคดี ตามคำพิพากษาต้องดำเนินการตามขั้นตอน ขั้นแรก เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว และจากนั้นต้องแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีขอให้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามขั้นตอนดังกล่าว ส่วนการที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะไปยึดทรัพย์เมื่อใดนั้น เป็นขั้นตอนของเจ้าพนักงานบังคับคดี

4.5 กฎหมายคุ้มครองสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมในผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำกับเสรีภาพในการพูดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ปัญหารัฐธรรมนูญและปัญหาการบังคับใช้

ก. กรณีกฎหมายคุ้มครองสิทธิของเหยื่ออาชญากรรมในผลประโยชน์จากการเปิดเผยเรื่องราวในการกระทำขัดกับหลักเสรีภาพในการพูด

กฎหมาย “Son of Sam” หากนำมาใช้ในประเทศไทยและมีการกำหนดสิทธิของเหยื่อในค่าเสียหายหรือหากมองอีกมุมหนึ่งคือ กฎหมายดังกล่าวมีลักษณะที่มุ่งประสงค์ให้เหยื่อได้รับค่าสินไหมทดแทนโดยเต็มทีจากความเสียหายที่ได้รับโดยตรงจากการกระทำความผิดอาญาจากบุคคล ซึ่งต่อมานำเรื่องราวในการกระทำความผิดไปขาย และกฎหมายยังมีวัตถุประสงค์ในอีกแห่งหนึ่งคือ ให้มีการนำเงินได้จากผู้กระทำความผิดมาชำระแก่เหยื่อแทนที่จะนำมาจากทรัพย์สินของแผ่นดิน นอกจากนี้ในบางรัฐกฎหมายดังกล่าวยังป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดมีสิทธิในเงินได้จากการเล่าเรื่องราวในการกระทำความผิดโดยทั้งหมด โดยกำหนดให้รัฐมีอำนาจยึดเงินได้และไม่ต้องส่งคืนให้แก่เหยื่อแต่อย่างใดทั้งสิ้น และหากพิจารณากรณีดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากฎหมายดังกล่าวให้อำนาจแก่อาชญากรในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายโดยไม่ทำการติดต่อเข้าทำสัญญาหรือไม่แสดงออกสื่อสาร พิจารณาจากตัวอย่างดังต่อไปนี้ ซึ่งอาชญากรมีอำนาจยับยั้งที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมายได้ และอำนาจดังกล่าวทำให้สิทธิของเหยื่อในค่าเสียหายสูญเสียไป ซึ่งศาลสูงสหรัฐในคดี Simon & Schuster vs. Board of Crime Victim พิจารณาว่า รูปแบบดังกล่าวถือว่า ขัดกับบทบัญญัติ First Amendment เรื่องเสรีภาพในการพูด พิจารณาจากอุทธรณ์ดังต่อไปนี้

กรณีที่อาชญากรไม่เคยได้รับเงินผลประโยชน์ ขณะเดียวกันเหยื่อของการกระทำ ความผิดสูญเสียสิทธิในการเรียกค่าเสียหายและกฎหมายขัดกับรัฐธรรมนูญ

รูปแบบของกฎหมายที่ไม่มีการคืนเงินให้แก่ อาชญากร กฎหมายดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดมูลเหตุจูงใจแก่อาชญากรในการเล่าเรื่องจึงหาทางเลือกในการแสดงออกโดยการนิ่ง ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือว่า ขัดกับรัฐธรรมนูญเนื่องจากกฎหมายบรลั่ววัตถุประสงค์ในการป้องกันมิให้อาชญากรเล่าเรื่องราวในการกระทำความผิดแต่เพียงอย่างเดียว แต่ในขณะที่เหยื่อไม่อาจได้รับค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายแต่อย่างใด เนื่องจากผู้กระทำความผิดงดเว้นไม่แสดงออกซึ่งการสื่อความหมาย

อุทธรณ์ที่ 1 กฎหมายซึ่งไม่คืนเงินที่เหลืออยู่ในบัญชีที่หน่วยงานของรัฐยึดมาแก่ผู้กระทำความผิดทำให้ผู้กระทำความผิดขาดแรงจูงใจในการสื่อความหมาย จึงไม่ทำการติดต่อกับ

ผู้ประพันธ์หรือผู้ตีพิมพ์ที่เตรียมแผนที่จะตีพิมพ์ และผู้ตีพิมพ์หรือผู้ประพันธ์ไม่อาจที่จะผลิตงานดังกล่าวได้หากไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้กระทำความผิด

ข้อพิจารณา เขื่อยไม่ได้รับค่าเสียหายแต่อย่างใดภายใต้รูปแบบกฎหมายนี้เนื่องจากมาจากเหตุผล 2 ประการ คือ ประการแรก กฎหมายไม่อาจนำมาบังคับใช้ได้เนื่องจากอาชญากรไม่ทำการติดต่อเพื่อเล่าเรื่อง ประการที่สอง เนื่องจากไม่มีเงินได้ที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับเลยกรณีนี้รัฐบรรลุตฤตประสงค์ในด้านการรักษาผลประโยชน์ของเรื่องการป้องกันมิให้อาชญากรได้ผลประโยชน์จากการกระทำความผิดแต่เพียงอย่างเดียว

จากอุทธรณ์นี้ กฎหมายดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิในการพูดและสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชนอย่างยิ่ง และเมื่อนำมาซึ่งน้ำหนักตามแนวทางศาลสูงสหรัฐศาลจะตัดสินว่ากฎหมายขัดกับรัฐธรรมนูญ

อุทธรณ์ที่ 2 ตามอุทธรณ์ที่ 1 การขาดมูลเหตุจูงใจคือผลประโยชน์ตอบแทนอาชญากรจึงไม่ทำการติดต่อเพื่อพบกับผู้ประพันธ์ แต่ในขณะเดียวกันผู้ตีพิมพ์หรือผู้ประพันธ์ยังคงสามารถที่จะรวบรวมข้อมูลต่างๆ ได้ ถึงแม้จะไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้กระทำความผิดตัวอย่างเช่น จากสำนวนคดีหรือหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์เรื่องราวการกระทำความผิดอาญา

ข้อพิจารณาอีกครั้งหนึ่งตามกรณีนี้ เขื่อยไม่ได้รับค่าสินไหมทดแทนตามบทบัญญัตินี้เพราะว่าอาชญากรไม่ติดต่อเข้าทำสัญญาเพื่อทำการเล่าเรื่องราวอาชญากรรม กฎหมายไม่สามารถนำมาใช้บังคับ เพื่อยึดเงินได้จากงานซึ่งเปิดเผยเรื่องราวในการกระทำได้เช่นเดียวกับอุทธรณ์ที่ 1 รัฐต้องมีภาระในการนำเอาทรัพย์สินของแผ่นดินมาชำระเป็นค่าเสียหายแก่เขื่อยอาชญากรรม กรณีนี้รัฐบรรลุตฤตประสงค์ในเรื่องการรักษาผลประโยชน์ของรัฐด้านเดียวคือ การป้องกันมิให้อาชญากรได้ผลประโยชน์จากการกระทำความผิด อย่างไรก็ตามกฎหมายรูปแบบนี้ก็ยังคงส่งผลเสียต่อสิทธิในการพูดต่อไป เนื่องจากกฎหมายทำให้ไม่มีการแสดงออกโดยการพูดถึงเรื่องราวอาชญากรรม และทำให้ประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญที่คุ้มครองจากสิทธิในการพูดและสิทธิในการรับรู้ของประชาชนหมดไป ตามกรณีดังกล่าวนี้ แนวทางการตีความของศาลสูงสหรัฐเมื่อศาลซึ่งนำหน้าระหว่างผลประโยชน์ของรัฐในการป้องกันมิให้อาชญากรมีสิทธิในผลประโยชน์จากการเปิดเผยเรื่องราวในการกระทำกับเสรีภาพในการพูด ศาลจะพิพากษาว่า กฎหมายดังกล่าวขัดกับหลักเสรีภาพในการพูดในที่สุด

อุทธรณ์ที่ 3 จากอุทธรณ์ที่ 1 และ 2 ซึ่งกฎหมายไม่ก่อให้เกิดการส่งเสริมให้

ได้รับผลประโยชน์จากการพูดและการติดต่อเข้าทำสัญญา เพื่อได้รับส่วนแบ่งจากเงินได้จากงานซึ่งเปิดเผยข้อเท็จจริง แต่อย่างไรก็ดีกรณีนี้อาชญากรพยายามสร้างชื่อเสียงในทางเสื่อมเสียต่อไป โดยต้องการเพียงแค่การสร้างชื่อเสียงให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชน แต่ไม่ได้ติดต่อเข้าทำสัญญาเพื่อรับไปซึ่งผลประโยชน์ตอบแทนแต่อย่างใด กรณีดังกล่าวนี้ผู้ประพันธ์สามารถที่จะตีพิมพ์เรื่องราวโดยความร่วมมือจากผู้กระทำความผิด

ข้อพิจารณา กรณีนี้ เขื่อไม่ได้รับค่าสินไหมทดแทนแต่อย่างใด เนื่องจากผู้กระทำความผิดให้สัมภาษณ์กับผู้ประพันธ์เป็นการส่วนตัวกฎหมายไม่สามารถที่จะนำมาใช้บังคับต่อรายได้จากงานเปิดเผยดังกล่าวได้เนื่องจากผู้กระทำมิได้ติดต่อเข้าทำสัญญา เพื่อให้ได้รับไปซึ่งผลประโยชน์จากการกระทำแต่อย่างใด รัฐยังคงต้องนำทรัพย์สินของแผ่นดินมาเป็นค่าสินไหมทดแทน ชำระให้แก่เหยื่อเช่นเดิม และกฎหมายดังกล่าวนี้บรรลุนิติภาวะสงค้เพียงด้านเพียงคือ การป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดได้ประโยชน์จากการกระทำความผิดอาญา

กรณีดังกล่าวนี้กฎหมายส่งผลกระทบต่อหลักเสรีภาพในการพูดน้อยมาก เนื่องจากไม่มีเกี่ยวข้องกับปัจจัยในการแสดงออก เพื่อสื่อความหมายแต่อย่างใด แต่จากแนวทางการตีความของศาลสูงสหรัฐ ซึ่งเมื่อมีการชั่งน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์ของรัฐซึ่งมีเพียงอย่างเดียวคือการป้องกันมิให้อาชญากรได้ไป ซึ่งผลประโยชน์จากการกระทำความผิดกับการส่งผลกระทบต่อเสรีภาพในการพูด ศาลจะพิพากษาว่า กฎหมายดังกล่าวขัดกับรัฐธรรมนูญ

อุทธรณ์ที่ 4 ถึงแม้ว่า กฎหมายจะก่อให้เกิดการขาดมูลเหตุจูงใจในการพูด แต่อาชญากรก็ยังคงทำการติดต่อเพื่อให้ได้ไปซึ่งผลประโยชน์จากการเล่าเรื่องราวในการกระทำ ซึ่งกล่าวได้ว่า อาชญากรสามารถควบคุมการดำเนินงานต่างๆจากกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ได้ทั้งหมด ตัวอย่างเช่น อาชญากรต้องการให้มีรูปแบบของตนเองปรากฏบนหน้าปกหนังสือ จึงทำการติดต่อกับผู้ประพันธ์เพื่อให้ทำการสัมภาษณ์ตนเป็นการตอบแทน การลงภาพเพื่อได้มาซึ่งชื่อเสียงในทางเสื่อมเสียและเพื่อให้สาธารณชนรับรู้

ข้อพิจารณา เขื่อไม่ได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากบทบัญญัติกฎหมายแต่อย่างใด ถึงแม้สัญญาการติดต่อดังกล่าวจะก่อให้เกิดกลไกทางกฎหมายในการบังคับต่อ แต่ไม่สามารถมีการบังคับยึดผลประโยชน์แต่อย่างใด เนื่องจากไม่มีการได้ไป ซึ่งผลประโยชน์จากการเปิดเผยเรื่องราวดังกล่าว กรณีนี้อีกครั้งหนึ่งที่รัฐต้องนำทรัพย์สินของแผ่นดินมาชดใช้ให้แก่เหยื่อหรือผู้เสียหายและรัฐบรรลุนิติภาวะสงค้ในการคุ้มครองผลประโยชน์ของรัฐโดยป้องกันให้อาชญากร

ได้รับผลประโยชน์จากการก่ออาชญากรรมเพียงประการเดียวเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงผู้กระทำ ความผิดอาจจะได้รับคุณค่าจากการได้รับการความสนใจจากสาธารณชนมากกว่าผลกำไรที่อาจ คาดหมายได้เสียอีก

กรณีดังกล่าวนี้ กฎหมายส่งผลเสียหายต่อหลักเสรีภาพในการพูดน้อยมาก เนื่องจากไม่มีการบังคับเสรีภาพการแสดงออกโดยการพูดแต่อย่างใด เพราะอาชญากรได้ทำการติดต่อ เข้าทำสัญญาเพื่อเล่าเรื่องราวจากการกระทำความผิด การแสดงออกดังกล่าวไม่ได้แสดงออกโดย เป็นผลมาจากผู้กระทำความผิดถูกบังคับให้ทำตามแต่อย่างใด ดังนั้น กรณีดังกล่าวถือว่า กฎหมายนี้ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพูดแสดงออก เมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างผลกระทบที่จะได้รับ กับผลประโยชน์ของรัฐกฎหมายป้องกันการสร้างผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการ กระทำไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ

อุทธรณ์ที่ 5 กรณีที่ถึงแม้จะขาดแรงจูงใจคือ ผลประโยชน์ที่จะช่วยส่งเสริมให้มี การพูดอันเนื่องมาจากบทบัญญัติของกฎหมาย แต่ผู้กระทำความผิดก็ยังคงทำการติดต่อเข้าทำ สัญญาเพื่อแลกกับผลประโยชน์จากการเปิดเผยเรื่องราวอยู่ เนื่องจากผู้กระทำความผิดมีความ ประสงค์ที่จะทำการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เหยื่ออย่างแท้จริง

ข้อพิจารณา เหยื่อในกรณีนี้ได้รับค่าสินไหมทดแทนตามบัญญัติของกฎหมายดัง กล่าว เพราะว่า อาชญากรทำการติดต่อเข้าทำสัญญาเพื่อเล่าเรื่องราวการกระทำความผิดและผล ประโยชน์ดังกล่าวตกให้แก่เหยื่อ รัฐในกรณีนี้จึงไม่มีภาระในการต้องนำทรัพย์สินของแผ่นดินมาชดใช้ ให้แก่เหยื่อ และอาชญากรก็ไม่ได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิด ซึ่งกรณีนี้รัฐบรรลุวัตถุประสงค์ในการรักษาผลประโยชน์ของรัฐทั้งหมด

จากกรณีดังกล่าวนี้ กฎหมายส่งผลเสียต่อหลักเสรีภาพในการพูดน้อยมากไม่ มีการบังคับการพูดแสดงออก และเมื่อนำมาชั่งน้ำหนักเรื่องผลกระทบกับเสรีภาพในการพูดกับผล ประโยชน์ของรัฐแล้วถือว่า ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

อุทธรณ์ที่ 6 กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีฐานะร่ำรวย ซึ่งทำให้เหยื่อได้รับค่า สินไหมทดแทนอย่างเต็มที่ ในที่สุดผู้กระทำความผิดจึงติดต่อเข้าทำสัญญาเพื่อนำเงินได้มาช่วยคุ้มครองสิทธิให้กองทัพสินมิให้ลดน้อยลง

ข้อพิจารณา กรณีนี้เหยื่อได้รับค่าสินไหมทดแทนโดยใช้สิทธิผ่านบทบัญญัติ

กฎหมาย “Son of Sam” เพราะผู้กระทำความผิดติดต่อเข้าทำสัญญาเพื่อเล่าเรื่องราวการกระทำ ความผิดและกระบวนการทางกฎหมายฟ้องยึดจากกองทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในคดี ละเมิด ซึ่งทำให้รัฐไม่มีภาระที่จะต้องนำเอาทรัพย์สินของรัฐมาชำระเป็นค่าสินไหมทดแทนแก่เหยื่อ แต่อย่างใด เหตุผลที่ผู้กระทำความผิดติดต่อเข้าทำสัญญาเนื่องจากต้องการรักษาทรัพย์สินให้ ลดน้อยลงน้อยที่สุด และทำให้อาชญากรไม่สามารถได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิด

กรณีดังกล่าวนี้ กฎหมายไม่ส่งผลเสียหายต่อเสรีภาพในการพูดเลย รัฐบรรลุลวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ การป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดได้รับไปซึ่งผลประโยชน์จากการกระทำ และรัฐไม่ต้องนำทรัพย์สินของรัฐมาชำระเป็นค่าสินไหมทดแทนแก่เหยื่อแต่อย่างใด ซึ่งทำให้ กฎหมายดังกล่าวไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันในหมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ได้บัญญัติคุ้มครองเสรีภาพในการสื่อความหมายดัง ปรากฏในมาตรา 39 ซึ่งบัญญัติว่า

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบท บัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อ เสี่ยง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือสุขภาพของ ประชาชน”

1. การจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ¹⁷

¹⁷ มานิตย์ จุมปา. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2541), หน้า 31-32.

แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะรับรองสิทธิเสรีภาพไว้ แต่สิทธิเสรีภาพที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ บางประการรับรองไว้โดยเด็ดขาดไม่มีการจำกัด บางประการรับรองไว้โดยอาจมีการจำกัดเสรีภาพ นั้นได้ ซึ่งอาจแยกเป็น 2 ประเภทคือ

ก. สิทธิเสรีภาพบริบูรณ์

สิทธิเสรีภาพบริบูรณ์ หมายถึง สิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ว่าเป็นสิทธิเด็ดขาด (absolute right) ไม่อาจมีการจำกัดสิทธิเสรีภาพประเภทนี้ได้ เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา ซึ่งอาจเป็นนามธรรมไม่อาจมีการจำกัดได้

ข. สิทธิเสรีภาพสัมพัทธ์

สิทธิเสรีภาพสัมพัทธ์ หมายถึง สิทธิที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ แต่ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพนั้นได้ โดยกำหนดเงื่อนไขไว้ ตัวอย่างเช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น รัฐธรรมนูญ 2540 รับรองไว้ในมาตรา 39 ในขณะเดียวกันก็กำหนดเปิดช่องให้มีการจำกัดเสรีภาพไว้ในวรรคสอง

สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ มีหลักอยู่ว่า จะจำกัดสิทธิไม่ได้ ยกเว้นโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

การกำหนดให้ผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำที่ผู้กระทำความผิดได้รับตกได้แก่เหยื่อนั้นเป็นสิ่งที่ยับยั้งไม่ให้เกิดการสื่อความหมายโดยทางอ้อมวิธีหนึ่ง เนื่องจากหากผู้กระทำเห็นว่าตนเองไม่มีสิทธิในผลประโยชน์ดังกล่าว จึงไม่สื่อความหมาย แสดงออกซึ่งเรื่องราวการกระทำความผิด กรณีดังกล่าวถือว่าบุคคลผู้กระทำความผิดถูกจำกัดเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 39 ซึ่งรัฐไม่มีสิทธิที่จะกระทำได้ เว้นแต่รัฐโดยอาศัยข้อยกเว้นตามวรรค 2

2. อำนาจตามกฎหมายเฉพาะของรัฐในการจำกัดเสรีภาพ

- (1) เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ
- (2) เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น
- (3) เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (4) เพื่อป้องกันระวางความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

จากหลัก และข้อยกเว้นดังกล่าวแสดงว่า รัฐมีอำนาจที่จะออกข้อจำกัดเสรีภาพในการสื่อความหมายได้ โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ทั้ง 4 ข้อ และเมื่อพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในคำพิพากษาในคดี Simon & Schuster ซึ่งศาลสูงพิพากษาว่ากฎหมาย "Son of Sam" ขัดกับหลักเสรีภาพในการพูด เนื่องจากกฎหมายยังยั้งไม่ให้มีการสื่อความหมายโดยคำนึงถึงสาระที่ปรากฏอยู่ในข้อความที่สื่อความหมายเป็นสำคัญ และรัฐมีอำนาจในการออกข้อกำหนดจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกได้ต่อเมื่อแสดงให้เห็นว่า ข้อกำหนดดังกล่าวจะช่วยรักษาไว้ซึ่งประโยชน์อันสำคัญของรัฐ และใช้ในแนวทางแคบ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ท้ายสุด แต่ตามตัวบท มาตรา 39 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยข้อยกเว้นที่ให้อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติสามารถออกหลักเกณฑ์จำกัดเสรีภาพ ในการสื่อความหมายได้นั้นไม่มีการกล่าวถึงเรื่องผลประโยชน์ของรัฐเลย แต่มีนักนิติศาสตร์บางท่านได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนคือ ผลประโยชน์ของรัฐ ดังนี้

ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน กล่าวว่า การจะให้คำจำกัดความ "ความสงบเรียบร้อยของประชาชน" มีความหมายอย่างไรนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก และคิดว่าคงไม่มีผู้ใดสามารถให้คำจำกัดความได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ แต่ถ้าจะกล่าวถึงแต่เพียงวัตถุประสงค์ของคำดังกล่าวนี้อาจพูดได้ว่า "ความสงบเรียบร้อยของประชาชนมีความมุ่งหมายที่จะให้ยกขึ้นมาใช้ในกรณีที่เกิดผลประโยชน์ส่วนรวมของสังคมขัดกับผลประโยชน์ส่วนตัว ผลประโยชน์ส่วนรวมย่อมมีความสำคัญกว่า โดยสรุป "ความสงบเรียบร้อยของประชาชน" จึงหมายถึงประโยชน์โดยทั่วไปของประเทศชาติและสังคม ส่วน "ศีลธรรมอันดีของประชาชน" หมายถึง ทัศนคติโดยทั่วไปทางจริยธรรมของสังคม¹⁸

จากนิยามดังกล่าวแสดงว่า การตีความของนักกฎหมายในเรื่องความสงบเรียบร้อยของรัฐนำหลักผลประโยชน์ส่วนรวมมาจับเป็นประเด็น โดยนำมาซึ่งน้ำหนักและตีความคำว่า ความสงบเรียบร้อย ดังนั้น หากพิจารณาถึงประเด็นเรื่องการชดเชยค่าเสียหายให้แก่เหยื่อกรณีมีการนำเรื่องราวในการกระทำความผิดไปเปิดเผยเพื่อแลกกับผลประโยชน์ถือว่า ขัดกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แสดงว่ารัฐมีอำนาจในการออกกฎหมายยับยั้งไม่ให้มีการกระทำดังกล่าวได้โดยไม่ถือว่าเป็นการขัดกับรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

¹⁸อุกฤษ มงคลนาวิน, "ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน," บทบัญญัติ เล่มที่ 32, ตอนที่ 1 (มกราคม 2518):15.

ในส่วนประเด็นเรื่องความมั่นคงของรัฐ, การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว, การป้องกันระวางความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของ ประชาชน พิจารณาจากลักษณะเฉพาะของงาน ซึ่งเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำตามบทที่ 2 เข้าลักษณะที่เปิดช่องให้นำข้อยกเว้นดังกล่าวมาใช้ในการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกได้ โดย ไม่ขัดกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 แต่อย่างใด

4.6 ข้อดี – ข้อเสีย ของกฎหมายไทยที่ใช้บังคับในปัจจุบันที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของ เหยื่ออาชญากรรมในผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในหัวข้อ 4.1 ในเรื่องกฎหมายไทยที่ใช้บังคับในปัจจุบันที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของเหยื่อในผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการกระทำ ซึ่งพบว่า ไม่มีบทบัญญัติใดให้อำนาจเหยื่อหรือผู้เสียหายในประเทศไทยมีสิทธิในผลประโยชน์ดังกล่าวแต่อย่างใด เนื่องจากผลประโยชน์ดังกล่าวเป็นของผู้กระทำความผิด แม้ว่าจะได้รับมาจากการนำเรื่องราว ภาวะความตกเป็นเหยื่อของผู้อื่นออกมาเปิดเผยก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่าข้อดี-ข้อเสียดังนี้

ข้อดี เป็นหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนจากการที่จะไม่ถูกล่วงละเมิดสิทธิ เสรีภาพ ในการพูดแสดงออกโดยการสื่อความหมาย

ข้อเสีย 1. เป็นการสร้างความเสื่อมศรัทธาในกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของประชาชน เนื่องจากทราบได้ที่ผู้กระทำความผิดยังคงมีสิทธิในผลประโยชน์จากการเปิดเผยข้อเท็จจริงจากภาวะในการตกเป็นเหยื่อของผู้อื่น แต่ขณะเดียวกันเหยื่อไม่มีสิทธิในผลประโยชน์ดังกล่าวแต่อย่างใด

2. ทำให้เหยื่อ หรือผู้เสียหายขาดหลักประกันอันมีประสิทธิภาพในการฟ้องเรียกเงินผลประโยชน์จากการเปิดเผยเรื่องราวจากการกระทำ

3. เป็นการส่งเสริมให้มีการกระทำความผิดมากขึ้น เพราะผู้กระทำความผิดคิดว่าตนเองจะได้รับเงินหรือผลประโยชน์จากการเล่าเรื่องการกระทำความผิด